

Onze Vogels

59e jaargang no.6, juni 1998

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

se

Mijn ervaring met het kweken van het

Mannetje

Begin januari 1995 zag ik bij een bezoek aan een vogelhandelaar in België een aantal Blauwe Grondduifjes, alle import. Ze zaten verfromfaaid en in een veel te kleine kooi. Wel zaten ze verwarmd maar hun verenpakje had erg veel geleden tijdens hun reis van Zuid-Amerika naar ons westerse klimaat. Toch besloot ik, tegen een naar later bleek hoge prijs, een koppel duifjes te kopen. Het was voor mij een uitdaging om na vele duivensoorten te hebben gekweekt, eens hiervan jongen op stok te krijgen.

Thuis aangekomen werden de vogels in een ruime kooi in een licht verwarmd vertrek ondergebracht om wat te acclimatiseren. Enkele gebroken slagpennen werden uitgetrokken evenals enkele staartpennen. Hun nek was kaal en de pootjes werden voorzichtig schoongemaakt met wat lauw water zodat de nageltjes na deze behandeling er weer verzorgd uitzagen. Na enkele weken zag je de vogels alweer in betere conditie komen maar om er dit jaar nog mee te gaan kweken leek me niet verstandig. Dus wachtte ik tot het kweekseizoen 1996.

De kooi waarin de vogels zaten was niet al te groot en daarom besloot ik al spoedig de duifjes over te brengen naar de grote volière met een ruim nachthok. Het weer werkte gelukkig mee. Mijn volière staat zo dat de eerste zonnestralen in het voorjaar reeds 's-morgens vroeg binnenvallen. De duifjes waren al snel gewend en zaten met een drietal andere duivensoorten samen zonder dat er ruzie kwam. Begin april zaten de duifjes reeds goed in hun veren en zochten overdag steeds de buitenvolière op om 's-avonds weer naar binnen te gaan om te overnachten. Eind maart, begin april bleven ze ook 's-nachts buiten slapen tussen de uitschietende vlinderstruik. Ondertussen waren ze al wat rustiger geworden.

De broedtijd brak aan en ik was nieuwsgierig hoe de andere duivensoorten reageerden. Zoals iedere duivenliefhebber weet, kunnen deze soorten vogels behoorlijk tegen elkaar te keer gaan. Alleen het Peru duifje

Onvolwassen

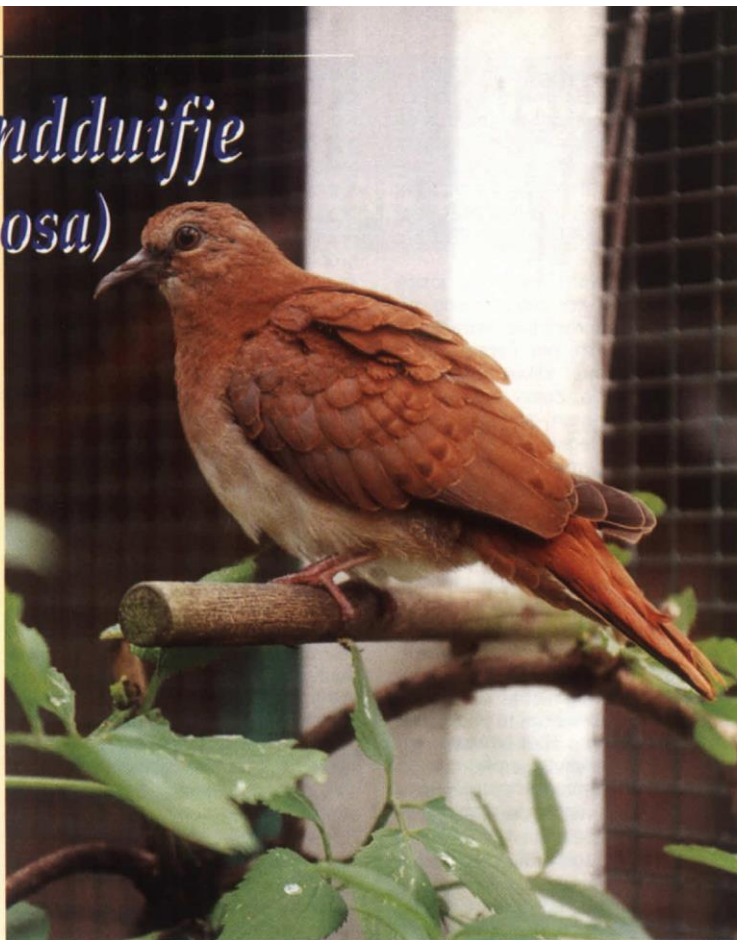

Blauwe Grondduifje (*Claravis pretiosa*)

kwam af en toe eens in conflict maar de Musduif, het Zwartmaskerduifje en het Diamantduifje zaten soms broederlijk naast elkaar te genieten van de zon. Ik bleef de vogels wel heel nauwlettend volgen want wanneer er jongen komen kan de verhouding weer heel anders zijn.

Alle koppels duiven in de volière gingen tot broeden over behalve de Blauwe grondduifjes. Ik had er ook niet op gerekend dat ze gingen broeden, ze moesten eerst maar in goede conditie komen zodat ze pas in het komende broedseizoen voor nakomelingen zouden gaan zorgen. De duifjes werden met het vorderen van de zomer toch wat actiever en eind augustus begon het doffertje toch wat achter het duivinnetje aan te jagen. Van echt paargedrag was geen sprake daar het duivinnetje helemaal geen toenadering zocht. Kennelijk was zij nog niet in een goede conditie om te broeden en jongen voort te brengen.

Pas in het najaar wanneer de rui achter de rug is zie je pas hoe mooi deze duifjes in werkelijkheid zijn. Ze waren zeer goed door de rui heen gekomen. Het doffertje heeft over het algemeen een zacht blauwgrijs verenpakje terwijl de duivin een olijfbroene kleur heeft. Ze zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden. Om iets duidelijker te zijn: bovenlichaam van de doffer is zachtblauw grijs terwijl het onderlichaam lichtgrijs is. Voorhoofd, keel en borststuk lichtgrijs. Het vleugeldek is blauwgrijs. De buitenste slagpennen zijn zwart terwijl de kleine slagpennen grijs zijn met twee duidelijke zwarte

Vrouwje

banden en verder verspreide kleinere blokjes. Van de vierkante staart zijn de buitenste pennen zwart, het staartdek is weer zacht blauwgrijs. De vleeskleurige rode poten en tenen van zowel de doffer als duivinnetje hebben zwarte nagels, de snavel is iets grijzig met een groene tint. De ooringen van beide geslachten zijn rood.

De kleuren van het duivinnetje zijn geheel anders. Zoals ik al reeds schreef over het algemeen bruin, d.w.z. het bovenlichaam is olijfbroen, het onderlichaam vuilgrijs. In de snavelstreek iets lichtgrijs. Op de borst zie je een overgang van lichtbruin naar lichtgrijs in de onderbuik. Het vleugeldek is kastanjebruin. De grote slagpennen zijn zwartbruin terwijl de kleine slagpennen kastanjebruin zijn met evenals de doffer twee banden. Deze twee banden zijn bij de duivin roodbruin. Ook meerdere kleine blokjes liggen verspreid over de kleine slagpennen. Het staartdek is geheel roodbruin. Tot zover de kleuren van de volwassen Blauwe grondduifjes.

De meeste duivenliefhebbers zullen het wel weten maar om dit artikeltje toch volledig te maken nog even de herkomst van dit geblokte duifje. Vanaf Mexico langs de westkust van Zuid-Amerika, Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia, N. Argentinië, Paraguay en Z. Brazilië leven ze in bosachtig gebied met open plaatsen waar ze allerlei zaden zoeken. Hun roep stelt niet veel voor.

Met de winter voor de deur was het een gok of ik de duifjes, samen met de andere duivensoorten, in een verwarmde binnenvolière of in de buitenvolière zou houden. Ik besloot om niet bij te verwarmen en ze te laten overwinteren bij de andere vogels. De winter was niet zo streng. 's-Nachts vertoefden ze in de binnenvolière terwijl de temperatuur toch onder het vriespunt daalde.

Eind maart, begin april begonnen de andere vogels in de volière aanstalten te maken te gaan broeden maar de Blauwe grondduifjes vertoonden dit gedrag niet. Begin juli, toen ik al veel andere jonge duivensoorten ge-

kweekt had, begon het Blauwe grond-duifje een nest te bouwen. Ik stond op het punt om op vakantie te gaan toen ze de eerste eitjes legden. Ik dacht "Hier komt natuurlijk niet veel van terecht", maar achteraf bezien viel het toch reuze mee. Ik had een zeer goede oppas voor mijn vogels (Willem, nogmaals hartelijk dank).

Toen ik thuiskwam waren de jonge duifjes geringd en zaten rustig op stok, het was voor mij een verrassing. Dat was natuurlijk het eerste dat ik deed bij thuiskomst: kijken hoe de zaken erbij stonden. Zoals vele andere duivensoorten zaten de jongen met de ouders dicht tegen elkaar aan, hun jongen beschermend tijdens de nacht. Op 24 juli waren de jongen geboren. Ze hadden 15 dagen gebroed en na 14 dagen vlogen ze al uit. Beide jonge vogels leken op hun moeder en waren geheel bruin. De grootste van de twee was iets lichter bruin van kleur en bleek later het doffertje te zijn. De poten zijn nagenoeg zwart. De band en de vlekken op het vleugeldek zijn dan nog niet te zien. Deze komen na circa 3 weken te voorschijn en zijn het eerst te zien bij het jonge doffertje. Na het uitvliegen komen de jongen niet meer terug op het nest. Vooral het duivinnetje voert de jongen dit gaat door tot ze ongeveer 4 weken oud zijn. Na 8 dagen had dhr. Boeye de jonge duifjes reeds een ringetje omgedaan, maat 4,5 mm. Op een leeftijd van ongeveer 5 weken slapen ze niet meer naast de ouders op stok, de ouders begonnen ook niet meer aan een nieuw broedsel.

De jongen zoeken hun eigen weg en ook rond deze tijd begint het grootste jong rond de snavelstreek en op de vleugelbochten zijn bruine kleur te verliezen en verandert deze in een blauwe kleur. Na 7 weken is bij het grootste jong duidelijk de lichtblauwe kleur te zien op de borst en vleugeldek. Het rugdek is dan nog bruin. Het jonge duivinnetje is dan nog iets don-

kerder bruin van kleur. De poten en de snavel hebben dan al dezelfde kleur als de ouders. Na drie maanden zijn de jonge vogels zo goed als op kleur. Bij de jonge doffer blijven de bruine vlekjes op het vleugeldek nog lang aanwezig. De hele winter bleven de jonge duiven bij de ouders zonder problemen. Op de Bondstentoonstelling in Breda werden de bruine vlekjes natuurlijk direct opgemerkt en aangekend.

Het is daarom goed dat er met overjarige duifjes gespeeld mag worden: het tweede jaar zijn namelijk de bruine vlekjes op het rugdek verdwenen.

Ook dit kweekseizoen verliep weer voortreffelijk, drie rondes broeden met zes jongen op stok. Wat nestgelegenheden betreft het volgende.

Zorg dat de kweekbakjes voldoende groot zijn. Zelf heb ik gekozen voor een grotere maat kanarienesskastje met twee zijde open dat wil zeggen: de tralies zijn aan twee zijden verwijderd. Hang deze zo hoog mogelijk op, bij voorkeur in de buitenvolière en liefst wat verscholen in het groen. Met gras, hooi of worteltjes van de liguster maken ze een echt duivennestje, kortweg een slordig nest met weinig eisen...

Hun voeding bestaat hoofdzakelijk uit een goede tropen zaadmengeling. Vanzelfsprekend mogen kalk en grit in de volière niet ontbreken, evenals mineralen. Ik geef de duifjes in de wintermaanden eenmaal per week wat blauw maanzaad en verder zie je ze zo af toe eens wat nemen van het opfokvoer wat ik aan alle vogels voer. Ook wanneer ik wat onkruidzaad in de volière strooi zie je de duifjes hier van eten. Van het gesneden groenvoer als vogelmuur, sla maar vooral brandneteltoppen nemen ze hun deel. Uit het bakje met universeelvoer dat altijd in de volière aanwezig is, zie ik ze vaak rond eten.

In de weinige artikelen die ik over deze duifjes kon vinden wordt geschreven dat de vogels niet goed tegen de koude kunnen in de wintermaanden. Daarom zouden ze ook in een ruimte moeten overwinteren waarvan de temperatuur niet onder het vriespunt mag dalen. Zelfs wordt aanbevolen iets bij te verwarmen! Ik vraag me af: zijn dit gegevens van mensen die alleen maar deze manier van overwinteren uitgeprobeerd hebben. Ik kan

de kwekers aanraden de vogels gewoon de wintermaanden in te laten gaan in een volière met een tochtvrij nachthok. Zonder bijverwarming. De winter van 1996-1997 is toch zeer streng geweest met temperaturen tot ruim -10°C in mijn nachthok! De duifjes zaten wel wat bol maar zonder problemen zoals bevroren teentjes zijn ze de winter doorgekomen. Dat was mijn ervaring.

Zelfs overdag, wanneer het zonnig weer was, kregen de duifjes de gelegenheid de buitenvolière op te zoeken waar ze de meeste keren dan ook dankbaar gebruik van maakten. 's-Avonds rond half vijf werden de luijkes naar de binnenvolière gesloten. De vogels waren dan al uit eigen beweging weer naar binnen gevlogen. 's-Morgens om tien uur werden de luijkes weer opengezet en zaten de meeste vogels alweer te popelen om van de eerste zonnestralen te genieten.

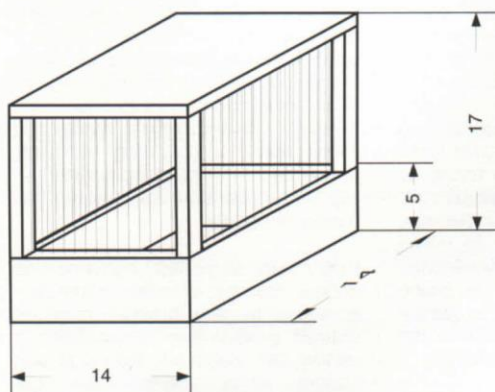
Een lamp onder de drinkbakjes zorgde dat het water niet bevroor. Zoals je ziet zijn ook deze duifjes winterhard. Probeer het zelf ook eens en u zult zien dat u hierdoor zeer sterke vogels kweekt. Wel wil ik waarschuwen om in de wintermaanden geen schotelletjes met water in de volière te zetten. De duifjes gaan in het schotelletje staan met het gevolg bevroren teentjes. Deze zijn het meest tere deel van de duifjes.

Tenslotte wil ik nog vermelden dat de duifjes nu na twee jaar, zowel de oude als de jonge, iets van hun schuwheid hebben verloren. Het zal toch nog enige jaren duren voor het vogels zijn waarvan je kunt zeggen dat ze aan de eigenaar gewend zijn. Ze zijn nog steeds onrustig wanneer ze iemand zien. Toch is er vooruitgang want dit jaar vlogen ze niet meer van het nest wanneer ik de volière naderde.

Ik kan dit oogstrelende duifje een ieder aanbevelen. Het is een aanwinst voor je volière en misschien ook een uitdaging zoals dat bij mij het geval was.

Tenslotte wens ik een ieder succes met de kweek met deze duifjes en als er nog vragen zijn dan zal ik die met veel plezier proberen te beantwoorden.

*Tekst en Foto's
Frans Delnad*

ysel

De

Schaal 2 = lipochroom met geel / rood en mozaïek	1	2	3	4					
melanine			30	30					
lipochroom	55	30	25	10	28	20	25	26	27
verschijningsvorm		25		15	24	18	23	23	23
bevedering	15	15	15	15	13	10	13	13	13
vorm en grootte	15	15	15	15	14	10	14	14	14
houding	10	10	10	10	9	6	9	9	9
alg. indruk	5	5	5	5	5	1	4	4	4
totaal	100	100	100	100	93		88	89	90
					max	min			

Samenvattend:

Uitgangspunt is maximaal 52 kleurpunten met een maximaal eindtotaal van 93 punten.

Dit eindtotaal kan ook worden behaald met minder dan 52 kleurpunten en meer dan 40 punten voor de secundaire rubrieken. Dit maakt dat er op verschillende manieren kan worden bereikt dat een kleurkanarie als goed tot zeer goed beoordeeld kan worden.

Keurschaal 2: lipochroom met geel / rood en mozaïek

In deze keurschaal worden alle kleurslagen gekeurd die zijn opgebouwd uit de twee primaire kenmerken lipochroom en verschijningsvorm.

Lipochroom:

Beoordeeld worden alle kleurkanaries die geen donkere kleurstoffen in de bevedering laten zien maar de kleur geel of rood. Deze kleur kan dan voorkomen in combinatie met de werking van de ivoorfactor en of de inofactor. Het theoretisch maximum is **30 kleurpunten**. Het praktisch maximum is **28 kleurpunten**. We beoordelen in deze rubriek enkel en alleen de zuiverheid van de tint. Vogels welke sterk meerkleurig zijn krijgen het **minimum van 20 kleurpunten**.

Ook bij de mozaïeken wordt alleen de lipochroomkleur beoordeeld, niet de mozaïektekening.

Verschijningsvorm:

In de rubriek verschijningsvorm beoordelen we het intensief of het schimmel of het mozaïek zijn van de kleurslag. Het theoretisch maximum is **25 punten**. Het praktisch maximum is **24 punten**. Het **minimum** in deze rubriek is **18 punten**.

Als een kleurslag is opgebouwd uit twee primaire rubrieken en ook in die rubrieken wordt beoordeeld is het keurtechnisch een vanzelfsprekende

zaak dat op de keurlijst ook opmerkingen worden geplaatst die betrekking hebben op die twee primaire kenmerken. Zo zullen bijvoorbeeld de mozaïeken in deze keurschaal niet alleen opmerkingen kunnen krijgen op de tekening maar ook op de kwaliteit van het geel of rood.

In bovenstaande matrix is, op dezelfde wijze als bij keurschaal 1, aangegeven hoe de keurschaal 2 is opgebouwd:

In het volgende artikel zal de nieuwe keurtechniek worden besproken die van toepassing is op de melaninekleurslagen.

De keurmeestersvereniging Kleur- en postuurkanaries H.K. van der Wal

*Kleur- en postuurkanaries
H.K. van der Wal*

Zwart Opaal Geel Mozaïek

Zoals bij de meeste kleuren kennen we een periode van opkomst en dan vervolgens een periode van terugloop. Bij deze kleurslag, vroeger groen opaal mozaïek genaamd, hebben we eigenlijk nooit de grote massa gekend.

Vele kwekers kijken ook met een zekere afgunst naar mozaïekkanaries. Toch moet ik vermelden dat ook deze kanarie zijn meer dan aantrekkelijke kanten bezit en het zeker eens de moeite loont om deze mozaïekkanarie te kweken.

Ook ben ik het volledig eens met andere kwekers en keurders dat het **mozaïekpatroon** niet bij elke kleurslag goed tot uiting komt.

Een van de mooiste combinaties is de mozaïekfactor met zwart opaal en zeker in de gele grondkleur. Bestlist niet één van de makkelijkste combinaties maar een exemplaar die de standardeisen benaderd mogen we terecht een prachtvogel noemen.

Bij zwart opalen is het een vaststaand feit dat poppen een iets betere bevedering bezitten dan mannen. Hoe zwarter (minder bruin) de vogel, hoe moeilijker (brozer) de bevedering.

Vele kwekers proberen ook resultaten te bereiken via mozaïeken uit de agaat-of bruinopaalserie. Doch de resultaten bereiken niet de gestelde normen, doordat de vogels onvoldoende donker zijn.

Deze gekweekt via bruinopaalmozaïeken zijn meestal wel voldoende donker maar dikwijls zijn de hoormdelen te bleek. Sommige van dergelijke bruin verervende zwartopaalmozaïeken vertonen te bleke pootjes wat tegen de standardeisen is.

De betere kleurvogels bevinden zich dan dikwijls bij de fokzuivere met het risico van een slechte bevedering.

Wat betreft het mozaïekpatroon gelden dezelfde regels als voor de andere mozaïekkanaries.

Steeds een duidelijk afgetekend patroon waar onderscheid gemaakt wordt tussen de type 1 en type 2.

Type 1

Ook het poppentype genoemd. Bij dit patroon wordt er geen masker gevraagd maar een oogstreep. Deze moet achter het oog vertrekken maar bij gepigmenteerde is dit een bijna onmogelijke zaak en zal deze, ongestraft, boven het oog vertrekken.

In geen geval mag de oogstreep onder het oog lopen want dan spreken we over brilvorming. Boven het oog doorlopen naar de snavel is eveneens niet toegelaten. Belangrijk is wel dat de oogstreep een zekere

ysel

Over Kanaries gesproken ZANG • KLEUR • POSTUUR

Zwart opaal geel mozaïek type 1

Zwart opaal geel mozaïek type 1

symmetrie vertoont. De oogstreep moet langs beide zijden gelijk zijn.

De schouderplek moet zo sterk mogelijk begrensd zijn en niet doorlopen naar de vleugelpennen. De vleugelpennen moeten zo weinig mogelijk aanslag vertonen!

De borstvlak moet minimaal aanwezig zijn en zeker niet tot in de flanken uitlopen.

De stuit moet eveneens goed doorgelend zijn en tevens sterk begrensd.

De bevedering moet behoorlijk gesloten zijn en niet totaal omgekruld (flanken). Bij deze kleurslag zal de bevedering steeds een probleem blijven, toch is het noodzakelijk hierop streng te selecteren.

Daar het bij type 1 meestal om poppen gaat is een weinig bruinbezit toegestaan hetgeen geenszins betekent dat de vogel niet kan bestraft worden voor een te **grote hoeveelheid bruinbezit!** Niet vergeten dat de opaalfactor een bruin verdringende factor is!

Type 2

Bij "type 2", ook wel mannentype genoemd, wordt een compleet masker gevraagd. Het masker moet volledig zijn, ook boven de snavel waar het

soms gespleten kan zijn. Het beste kunnen we het masker van een mozaïek vergelijken met het masker van een distelvink, vanzelfsprekend geelkleurig bij mozaïeken met een gele grondkleur.

De kop van een mozaïekvogel moet goed ontwikkeld zijn zodat het masker erin ligt, zoals we verwachten van de snavel bij een grasparkiet.

Indien de kop te smal of te spits is loopt het masker heel dikwijls door naar de nek en verkrijgen we geen mooie aflijning.

Veel geelkleurige mozaïeken vertonen soms een oranjegeel masker, een probleem dat we niet mogen negeren en er dus steeds voor zorgen dat de grondkleur geel blijft.

Dikwijls is dit te wijten aan kruisingen met roodfactorige mozaïeken.

De type 2 vertoont verder hetzelfde mozaïekpatroon als het type 1, wel in een sterkere vorm. De borstvlak zal iets groter zijn maar de omvang moet steeds binnen de perken blijven m.a.w. ze mag niet uitlopen naar het masker nog doorlopen naar de flanken.

De vleugelbochttekening of schouderplekken moeten eveneens sterk begrensd zijn en ook weeral niet doorlopen tot in de vleugelpennen.

Deze vogel moet ook beperkt zijn in zijn bruinbezit. Daar de meeste mozaïeken niet-intensieve kanaries zijn, zijn ze meestal ook niet volledig vrij van bruinbezit. Doordat we hier een vogel hebben uit de opaalserie moet het bruin tot een werkelijk minimum beperkt blijven.

Vermeldenswaardig is ook dat veel vogels in deze kleurslag witte nagels vertonen wat zeker niet toegestaan is bij TT.-vogels en ook bij kweekvogels zoveel mogelijk moet geweerd worden.

Selecteren is de boodschap, natuurlijk als we gebruik maken van bruin- of agaat opaal mozaïeken is selecteren hierop moeilijk want deze bezitten zichtbaar pigment in de nagels.

Om de vogels donkerder te krijgen kunnen we gebruik maken van het zonlicht en deze vogels er een maximum van laten genieten.

Om het geheel af te ronden kan ik enkel maar vermelden dat weinig geziene kleurslagen meestal tot de moeilijkste behoren maar zeker niet altijd tot de minder aantrekkelijke!

Tekst en foto's
Johan Van der Maelen

Waterslagers

DIE VERMALEDIJDE TJONKEN

door Jaap Plokker

ZE ZIJN ER WEER

Horen jullie ze de laatste tijd ook weer? We moeten zo'n 35 jaar terug in de tijd om van de heer M. van Woezik voor de eerste maal te vernemen dat je deze toer weliswaar zelden hoort, "maar ze de laatste jaren weer tevoorschijn komen". Daar bleef het niet bij. In het begin van de jaren '80 constateerden ook de leden van de Technische Commissie Zang van de NBvV een "revival" en als we de heer H.K. van der Wal in z'n vorig jaar verschenen, en in "Onze Vogels" luid bejubelde, standaardwerk "Kanaries" op z'n woord mogen geloven heeft ook hij geconstateerd dat ze de laatste jaren weer te beluisteren zijn. Welke toer is nu al enkele decennia bezig tevoorschijn te komen om het waterslagerlied te verrijken? Ik heb het natuurlijk over de tjonken. (1)

VERSTOPPERTJE SPELEN

Als ik zo lees wat er in de meest recente waterslagerliteratuur is geschreven over de tjonken dan bekruip me hetzelfde gevoel dat ik had als kind toen bij het verstopperkje spelen ik 'm was', op één na, iedereen gevonden en afgebuut had, maar die ene, die de hele meute weer kon verlossen, niet kon vinden, terwijl iedereen wist waar hij zat. De tjonken verstoppen zich namelijk voor mij. Ik hoor ze "de laatste tijd" **juist niet**. Nog sterker: ik heb ze nog **nooit** in het waterslagerlied mogen beluisteren.

Heb ik gewoon domme pech dat ik nog geen tjonken zingende waterslager heb kunnen betrappen, terwijl anderen ze tegenwoordig weer tevoorschijn zien komen, of zijn er meer waterslagerkwekers waarvoor de tjonken zich verstoppen? Sedert 1985 schrijf ik vogels in voor de clubkampioenschappen van de Studieclub Zang voor Noord Holland, Zuid Holland en Utrecht. Als de tjonken de laatste tijd weer tevoorschijn komen zullen ze daar toch wel eens een keer gesignaleerd zijn? Een schier eindeloze rij van 4557 keurlijsten heb ik doorgenoemen en zelfs niet één vogel gevonden

in wiens lied de keurmeester tjonken heeft kunnen beluisteren. Ik zal het nog sterker vertellen: al bijna 25 jaar begeef ik mij tussen fokkers van waterslagers, maar ik heb op m'n speurtocht nog geen enkele kweker ontmoet die ooit **wel** waterslagers tjonken heeft horen zingen.

Langzamerhand bekruip me de twijfel of, behalve de heer H.K. van der Wal en de toenmalige leden van de Technische Commissie Zang, er anno 1998 überhaupt wel vogelliefhebbers in Nederland rondlopen die ooit in het lied van een waterslager tjonken hebben mogen beluisteren.

HET RAADSEL VAN DE TJONKEN

Wat zijn die tjonken toch voor een raadselachtige toer. De Belg B. Peleman schijnt ze ook gehoord te hebben, maar dan spreken we wel over het begin van deze eeuw. In het tijdschrift "Onze Gevleugelde Zangers", orgaan van de Algemeene Nederlandsche Bond voor Kanarieteelt en Vogelbescherming schreef deze pleitbezorger van de waterslagerkweek in de "Noordelijke Nederlanden" in de jaren '20 een serie artikelen over het waterslagerlied. Over de tjonken lezen we: "Is het aanvangselement tj, de grondtoon oe, of o en de slotletter ng of nk dan heeft men de zuivere tjonken. Tjonken zijn dus een meer waardiger vorm van staaltonen. **Men hoort tegenwoordig nog zelden tjonken.** Deze zijn echter een sieraad van het waterslagerlied en zetten het gezang onzer vogels een rijkdom, een voornaamheid bij, die alle kwekers zorgvuldig en voortdurend dienen na te streven en door doelmatig kruisen en door vakkundig aanleeren." Op de keurlijst die in de jaren '20 in België werd gebruikt stonden de staaltonen en tjonken als afzonderlijke rubrieken vermeld. (2)

De heer Peleman constateerde in de jaren '20 al dat de tjonken nagenoeg verdwenen waren. Toen in het begin van de jaren '50 Jan Bremer in een tweetal artikelen in "Onze Vogels" het waterslagerlied beschreef rept hij al met geen woord meer over "tjonken". Tien jaar later schreef de heer P. Spitters opnieuw hoe zeldzaam de tjonken zijn en dat hij ze alleen had gehoord bij vogels met een ruwe voordracht. (3)

WEGGECULTIVEERD

Alles overziende krijg ik de indruk dat de tjonken verbonden moeten worden

met de structuur van het waterslagerlied zoals dat in het begin van deze eeuw gezongen werd. Ik baseer me opnieuw op B. Peleman wanneer ik het vermoeden uitspreek dat de toenmalige waterslagerzang veel minder gecultiveerd en dus veel "natuurlijker" was. Met de heer P. Spitters veronderstel ik dat door het "cultiveringsproces", dat gedurende de 20e eeuw in het lied van de waterslager heeft plaatsgevonden, de tjonken, wellicht onbedoeld, ook zijn "weggesaneerd". Ik kan op grond van wat ik gelezen en gehoord heb tot geen andere conclusie komen dan dat in het moderne waterslagerlied de tjonken zijn "uitgestorven". Als een blijvende herinnering aan lang vervlogen tijden en al lang niet meer bestaande, ja zelfs gewenste?, waterslagerzang siert de rubriek nog de keurlijst. De tjonken zijn, mijn inziens, overigens niet het enige anachronisme op de keurlijst voor de waterslagers, maar dit even terzijde.

Wat nu te doen met het gegeven dat tot op de dag van vandaag in de literatuur de tjonken ons worden gepresenteerd als een toer die "de laatste jaren weer tevoorschijn komt"? Schrijvers zouden misschien wat minder kritiekloos moeten overnemen wat anderen vóór hen hebben opgeschreven. Ze kunnen immers lezers op het verkeerde spoor zetten en het kan afbreuk doen aan hun eigen geloofwaardigheid.

LITERATUUR

- 1) M. van Woezik, Waterslagers en hazers, houden, kweken en keuren. Zj., p. 42. Handleiding voor de opleiding tot zangkanariekeurmeester. Uitgave NBvV. zj. Deel Waterslagers, p. 9. Wal, H.K. van der, Kanaries, handboek voor het houden en kweken van zang-, kleur- en postuurkanaries. Baarn, 1997. p. 46.
- 2) B. Peleman, Keuren van den zang der Belgische Waterslagers. In: "Onze Gevleugelde Zangers", orgaan van de Algemeene Nederlandsche Bond voor Kanarieteelt en Vogelbescherming, november - mei 1929. Ik heb het citaat ontleend aan een in 1987 door de Studieclub Zang NZHU uitgegeven transcriptie van de in 1931 door G.J. Kluienaar overgeschreven tekst. De arcering is van mij.
- 3) Bremer, J., Het lied van de waterslager. In: "Onze Vogels", jaargang 1954, pp. 4-7. Spitters, P., Oorsprong en zang van de waterslager. In: "Onze Vogels", jaargang 1963, pp. 235-236.

De Blauwbrugpapegaai

Een schitterend papegaaitje uit Azië

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: Peter Otten

(alle rechten voorbehouden)

De Blauwbrugpapegaai (*Psittinus cyanurus cyanurus*) is met zijn 18 cm een miniatuurvogeltje, tenminste als we hem vergelijken met grotere papegaaien en parkieten uit Azië.

Deze interessante kortstaartjes soort vertoont geslachtsdimorfisme.

Hij komt tamelijk verspreid in laaglandbossen voor, van Birma, in zuidwest Thailand, Maleisië en Singapore, tot Sumatra en Borneo en enkele kleine eilandjes in Indonesië.

Op de geplaatste foto is een mannetje afgebeeld. Het vrouwtje is totaal verschillend. Van boven zijn de vrouwen groen met een blauw plekje laag op de rug. Gele randjes geven aan de groene veren van de vleugels een geschubd uiterlijk, zowel bij hem als bij haar. De onderkant is geelgroen en zwak geschubd zo te zien. De kop is bruinachtig grijs en in de oorveertjes zit wat olijfgroen. Forsham zegt in "Parrots of de World" dat het vrouwtje een grijsbruine snavel heeft, maar sommige geïmporteerde vrouwtjes hebben aan de basis van de boven- en ondersnavel wat zwart.

Er zijn twee ondersoorten bekend: *P.c. pontius*, 20 cm lang en hoewel groter, toch verder gelijk aan de nomi-

naatvorm. Hij is niet erg verspreid en komt voor op Siberut, Sipora, zuid en noord Pagi, die behoren tot de Mentawai-eilanden in Indonesië.

De tweede en grootste ondersoort (22cm.) is de *P.c. abbotti*. Deze goed onderscheiden ondersoort verschilt in zoverre, dat het mannetje een egalere blauwe kop heeft, terwijl de bovenkant, zijkant, stuit en bovenstaartdekveren groen zijn.

Het vrouwtje heeft geheel anders dan de nominaatvorm, een volledig groene kop en de onderkant is groenachtig geel. Abotti komt uitsluitend voor op de Simelue en Siumat eilanden, vóór de kust van Sumatra.

De Blauwbrugpapegaai is een gewone en algemeen voorkomende soort. Hij komt voor in laagland bos, boomgaarden en plantages. Klaarblijkelijk is er nog al wat seizoens gebonden trek, hetgeen wellicht te maken heeft met het voedselaanbod. Men kan ze zien eten in de boomtoppen, in paartjes of familiegroepjes. Ze eten zaden, bessen, fruit en vooral naar oliehoudende zaden van een palmsoort worden naarstig gezocht.

Het is extreem moeilijk deze papegaaitjes te domesticeren. Het acclimatiseren vereist nogal wat handigheid en niet meer dan 10 - 20% van verse importvogels blijft in leven. De rest gaat gewoonlijk al binnen 6-8 weken dood. Het is dus echt een vogel voor specialisten want hij is moeilijk in goede doen te houden en hij moet zeer zorgvuldig behandeld worden, wil hij op langere termijn in de volière overleven.

De heer R. van der Donk, een succesvolle Nederlandse papegaaienkweker, was auteur van een artikel dat verschenen is in het blad van de

Parkieten Sociëteit blz. 230, mei 1997. Hij schreef over het broedresultaat bij ouders die zes jongen grootbrachten, een en ander in twee ronden en van importvogels. In het eerste nest kwamen twee jongen groot in het tweede vier.

De heer Van der Donk vermeldde dat zijn paartjes gehouden werden bij minimaal 15°C. Dit zou wel eens een belangrijke factor kunnen zijn geweest bij het bereiken van zo'n verdienstelijk broedresultaat. Een andere mogelijke factor zou kunnen zijn geweest het gebruik van een boomstam als nest gelegenheid, 80 cm. lang en met een inwendige diameter van 18 cm. Dit was geplaatst in een hoek in een ruime broedkooi. Om het voer van zonnepitten, witzaad en hennep aan te vullen kan men tomaten, wortels en andere soorten fruit gebruiken, liefst met zaad erin.

Blauwbrugpapegaaien zijn heel rustige vogels. In het wild zal deze soort die in bos leeft (gecamoufleerd door bladeren) doodstil in de boomtoppen blijven zitten, tot het gevaar geweken is en ze weer hun normale activiteiten hervatten. Sommige papegaaienhouders beschrijven de vogels als sloom. Zij leggen echter het natuurlijk gedrag van "bevrozen" verkeerd uit. Dit gedrag is te zien als er bezoekers in de buurt rondlopen. Zijn die verdwenen, dan zal de Blauwbrugpapegaai weer net zo actief zijn als de meeste andere soorten!

Het fotograferen van deze attractieve kleine papegaai was een genoegen door zijn vredig en coöperatieve gedrag. Heel soms is er een papegaai die zich totaal anders gedraagt als de meeste andere soorten en de Blauwbrugpapegaai hoort zeker thuis in deze categorie.

De /

ose /

Het kweken met Europese cultuurvogels

Onkruiden als vogelvoedsel deel 6

DOOR WIEL HÖPPENER (ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN)

PAARDEBLOEM

Taraxacum officinale

Direct nadat het klein hoefblad zijn zaden heeft verloren, is de tijd aangebroken dat de paardenbloem zijn grote gele bloemen ten toon gaat spreiden. Dit is het meest verspreide en het meest bekende onkruid dat men zich maar bedenken kan. In weilanden en wegbermen kan men vanaf maart april deze plant in grote getale zien groeien en bloeien. Het is opvallend dat ook langs drukke verkeerswegen de paardenbloem weelderig groeit en bloeit, zelfs groter en mooier dan in weilanden. Hoewel het erg verleidelijk is om hiervan te plukken, is dit sterk te ontraden. De uitlaatgassen van het voorbij rijdend verkeer besmetten als het ware alles wat groeit en bloeit langs de wegranden en dit is zeker niet gezond voor de vogels.

Pluk daarom uw onkruiden alleen op **die plaatsen** waarvan u redelijkerwijs kunt aannemen, dat daar niet met onkruidverdelgingsmiddelen is gespoten. Op braakliggende terreinen, langs akkers en veldwegen kunt u bijna alles vinden wat u zoekt. Toegegeven, het is niet altijd even gemakkelijk, maar het loont de moeite.

Als de eerste bloemen van de paardenbloem uitgebloeid zijn en in gesloten toestand bezig zijn zaden te zetten, dus juist vòòr de witte pluimbal op de stengel komt, dan kunt u de droge knoppen plukken en aan uw vogels geven. Het is een uitgesproken lekkernij voor onze gevleugelde vrienden en in een mum van een tijd vliegen de pluizen in het rond. In de natuur voeren de putters en de kneuen er hun eerste nest jongen mee groot. Als u alleen de rijpe knoppen plukt, kunt u meerdere malen van dezelfde plant oogsten. De paardenbloemzaden mag u in ruime mate voeren. In een buiten-volière dagelijks de resten opruimen dit ter voorkoming van schimmelvorming. Wanneer u een voorraad van de knoppen wilt aanleggen, (dit geldt ook voor andere zaden) deze dan nooit bewaren in een plastic zak (zweeten en schimmelvorming) maar steeds in een papieren en liefst zo,

dat er lucht bij kan. Ik ben geen voorstander van voorraadvorming en pluk mijn onkruidzaden het liefst vers in de natuur.

De paardenbloem is in Nederland zeer algemeen, kan tot 35 cm. hoog worden en bloeit van maart tot september.

KRUISKRUID

Senico vulgaris

In het vroege voorjaar ongeveer tegelijk met het klein hoefblad kunnen we meer bekend onkruid waarnemen, namelijk het kruiskruid. Deze plant heeft vrijwel dezelfde eigenschappen als het klein hoefblad en is vanaf maart tot december te vinden langs wegen, sporeemplacements, op rurale plaatsen. Ook vlak bij huis in groentetuinen welke jaarlijks bewerkt worden en waar geen onkruidbestrijdingsmiddelen worden toegepast, zult u het kruiskruid steeds in ruime mate vinden. U kunt het in zijn geheel aan de vogels aanbieden, want ook de blaadjes worden door de vogels graag gegeten. U treft steeds drie stadia van rijpheid op deze plant aan nl. bloemen, halfrijp en rijpe zaden. De putters en vooral groenlingen voeren ook de blaadjes aan hun jongen. Wat de laatste betreft is het aan te raden om deze alleseters maar mondjesmaat onkruidzaden te voeren. Ze zijn erg gevoelig en hebben binnen de kortste keren een darmstoornis met alle nare gevolgen van dien.

De plant kan men herkennen aan de gele bloempjes die steeds met 5 tot 6 bloemhoofdjes samen staan en hebben de vorm van een gesloten paardenbloem, maar wel 10 maal zo klein. Op hetzelfde takje kan men ook de zaadpluis ontdekken die op het punt staat de zaden af te zetten, welke dan door de wind worden verspreid. Het is aan te bevelen om het verlepte kruiskruid na een paar uur uit het vogelverblijf te verwijderen daar de vogels dan hier toch niet meer van eten. De plant kan 30 tot 40 cm. groot worden en wordt door alle wildzangvogels graag gegeten. Minder bekend zijn het ja-

cobs kruiskruid (*Senecio jacobea*) en het smal bladig kruiskruid (*senecio erucifolius*).

Dit laatste komt veel voor in Zuid-Limburg elders in ons land minder.

STRAATGRAS

Poa annua

Reeds vroeg in het voorjaar is het algemeen bekende straatgras te vinden. Het groeit op alle mogelijke plaatsen maar vooral in tuinen. Dit door iedereen (ook door mij) genegeerde kleine onkruid dat vlak na de winter bloeit, wordt door ons vogelliefhebbers bijna nooit gevoerd. Vreemd toch eigenlijk, als we bedenken dat straatgras door bijna alle zaadetende vogels wordt gegeten. Wanneer de zaadjes nog vers zijn, is het (en dat weten de meeste niet) vooral voor de kanaries een lekkernij.

Straatgras is een eenjarige plant die in het najaar kiemt, overwinterd en in het volgend voorjaar bloeit en zaden maakt. Ze kan een hoogte tot 30 cm. bereiken, is geheel kaal en vormt kleine meestal lichtgroen polletjes waarvan de vaak wat liggende stengels, in de knoppen wortelen. De bladeren komen in gevouwen toestand te voorschijn (grootvormig) hebben een wit tongetje en een stompe top. De aartjes zijn 3 tot 5 bloemig en vormen samen een wat schrale pluim. Dit onkruidgras kan vrijwel het gehele jaar door bloeien en de zaden hebben een ongekende kiemkracht. Het eigenaardige van deze plant is, dat hoe meer men er van plukt, hoe meer het daarna zaad produceert. Straatgras groeit letterlijk overal en is bijna het eerste jonge zaad dat men na de winter kan vinden. Gek toch eigenlijk dat we daar nog nooit bij hebben stil gestaan. Maar al doende leert men.

Kale Jonker *Cirsium palustrea*

Wanneer we ons wat meer gaan verdiepen in de onkruiden welke als vogelvoedsel kunnen dienen, dan komen we ook onherroepelijk de distels tegen. Een van die distelsoorten is de

kale jonker. Deze plant kan een half tot anderhalve meter groot worden. Hij doet zijn naam eer aan want hij is meestal heel weinig vertakt. Heeft op de kop van de stengel verschillende zaadknoppen en ook een enkele langs de stengel. De kleur van de knoppen is purper en de stengels zijn over de hele lengte voorzien van korte scherpe stekels. Als u een beetje voorzichtige te werk gaat, kunt u de zaadknoppen zonder veel prikken afplukken.

Wanneer mogen we dan plukken? Wel, als de witte pluus op de uitgebloeide knoppen te voorschijn is gekomen, is het tijd om te oogsten. Dat oogsten kan op verschillende manieren: ofwel de stengels met knoppen en al afknippen en zo in de vollière plaatsen, of met een paar handschoenen aan, alleen de zaadknoppen afplukken en dan de zaden uit de knoppen raspen, maar dat is een heidens werk dat kan ik u verzekeren. Maar er is nog een methode om de zaden gemakkelijk en pijnloos te winnen en dat laat ik mijn Dia-lezing zien. Vogels die er als de kippen bij zijn om deze zaden te bemachtigen, zijn allereerst de distelvink, maar ook de Groenling, de Goudvink en de Barmstijf.

AKKERDISTEL *Cirsium arvense*

De naam zegt het al, deze vooral door de landbouwers meest gehate en verguisde plant, zal men voornamelijk op akkers aantreffen. Terwijl de mens alle moeite doet om verspreiding van dit lastige zaad te voorkomen, zijn de vogels maar wat blij met deze woekerende struik.

Akkerdistel is een overblijvende, zeer algemene soort die groeit zoals reeds in de aanhef vermeld op bouwland, maar ook lang wegen en dijken, op ruderaal terrein tot zelfs op vuilnisbellen.

De plant kan anderhalve meter hoog worden en bloeit van juni tot september. Ze is meestal tweehuizig d.w.z. of mannelijk of vrouwelijke bloemen aan een plant. De Akkerdistel kan een plaag zijn in weilanden, daar ze resistent (bestand) is tegen vele onkruidverdelgingsmiddelen. Ze heeft een stevige wortelstok en de opgerichte stengels zijn kantig gegroefd. De lancetvormige bladeren zijn bochtig (gekruld) en stekelig getand. De bloempjes staan in kleien hoofdjes bijeen en zijn lila van kleur.

De zaadjes zijn vuilwitte nootjes. Wanneer de grijze pluus op de uitgebloeide zaadknoppen verschijnt, is het tijd te oogsten. Maar, om deze stekelige plant van zijn zaden te ontdoen, voorziet men zich het beste eerst weer van een paar stevige handschoenen en een snoeischaar. Knip dan de stengels af en plaats ze dan rechtopstaand in uw vogelverblijf. De putters zijn er dan het eerste bij en binnen enkele minuten vliegen de pluizen in het rond. Anderzijds kunt u natuurlijk ook alleen de zaadknoppen afplukken en deze laten drogen, maar als u deze dan moet raspen om zaden te bemachtigen dan bent u van deze methode van oogsten snel genezen.

Daar distelzaad in de handel vrij duur, en dat geldt voor alle distelsoorten, zult u het in de normale zaadmengeling niet aantreffen. De vogels die dat wel graag zouden willen, zijn vooral de putter, de sijs en de goudvink. Terwijl ook de anderen wildzangvogels graag een graantje hiervan mee pikken.

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. voor kanaries, tropen, wildzang, kleine parkieten, etc.
2. voor grote parkieten, papegaaien, kwartels, fazanten, etc.
3. voor postduiven.

Uw vogels hebben geen tanden.... Wel een spiermaag. Zorg dat er scherpe kiezel in zit.....!

VERKRIJGBAAR IN ALLE DIERENSPECIAALZAKEN.

NIEUW NU OOK OESTERSCHELPENGRIT

Gratis monster en folder bij:

F. THIJSSSEN MILL

SPECIALIST IN SCHERPE MAAGKIEZEL

Tel. (0485) 45 17 37 - Postbus 29, 5450 AA MILL

BIONAIRE LUCHTREINIGER / IONISATOR

Zuivert de lucht van stof, rook, stank, pollen, stuifmeel, huis en vedermijt, schimmels en bacteriën.

Verbeterd de GEZONDHEID en CONDITIE van mens en dier.

Verder leveren wij: Ziekenkooien, Inbouwsets, Elstein lampen en elementen, schouwlampen, Minigard schrikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger, Schemerschakelaars, Schakelklokken, Ruimtethermostaten 0-40 Gr, Vlakbroedmachine 40 kippe-eieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten, Losse Aethercapsule's, Broedmeters, Broedhygrometers, Voetingschaar, Nagelltang, Voederspuit, Voedermaald, Kropnaalden, Lewiekapparaat, Dimmers;Twi-Light 250, 500 ESR, 500 ESR - GR. **Dokumentatie op aanvraag.**

H. Dijks - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon (0162) 31 39 49 (ook 's avonds)

Verzending door het gehele land.

RIDDERKERKSE VOGELHANDEL

Henk van Os B.V.

Import & export

De specialist in zeldzame vogels !!

Zoals: Kolibries, Tangara's, Honingzuigers, Sunbirds, Manekins, IJsvogels, Bijeneters, Sijzen Astrildes, Prachtvinken, Papegaaien en alle soorten vrucht /insect en zaad-etende vogels.

Door eigen import sportieve prijzen! Kom vrijblijvend langs.

Tevens inkoop & inruil van alle soorten vogels.

Ringdijk 22-28 * 2981 EW * RIDDERKERK

Tel. 0180 - 414292

Fax. 0180 - 432686

Nieuw in ons assortiment ijzeren stok ophangers f 1,25; per 12 f 12,50; per 50 f 47,50; per 100 f 90,00. Alum. kokerprofiel lengte 6 mtr. 20 x 20 x 1,5 mm. f 19,50; per 30 mtr. f 90,00; per 100 mtr. f 285,00. Prijzen voor geanodiseerd, 25 x 25 x 2 mm. en 40 x 20 x 2 mm., **popnagels, schuiven en scharnieren** op aanvraag. **Buisverbinders** 2 weg f 1,60 per st., per 100 f 90,00; 3weg f 2,25, per 100 f 125,00; 4weg f 2,35, per 100 f 150,00. **Stalen kafmolen** f 150,00; **Koltec minigard schrikdraadapparaat** compl. f 250,00; **natuurbroedblokken. Alle maten rechte voorfronten** ook met klepjes en zware uitvoering, universele en grote parkieten T.T. fronten. ● **Per 100:** T.T. fonteinen f 25,00; T.T. bakjes f 45,00; klepbakjes f 57,50; ijzeren klepjes f 50,00. **Bekaert volliëregaas** per rol 25 mtr. **Franko levering vanaf f 650,00**, daar beneden f 30,00 vracht.

Vogelspecialzaak Cor Quartel Richtersweg 15
7339 AA, Ugchelen (Apeldoorn) Tel. 055-5428539 na 17.00 uur.

Afrika's kleurrijke Wevers en Wida's

... de mannetjes in bruiloftskleed zijn verbluffend mooi!

Wevers en Wida's zijn lange tijd mijn favoriete vogels geweest.

In mijn kinderjaren, toen ik interesse kreeg in vogels, was ik erg actief bezig met het volgen van nestelende Bisschoppen en soms ook Wida's.

Elke keer als ik terug ga naar zuidelijk Afrika, heb ik gewoonlijk de gelegenheid een aantal soorten opnieuw te zien. Ik hoop nu dat ik enkele van mijn ervaringen en mijn kennis die ik opgedaan heb over deze interessante en kleurrijke vogels, met u te delen en wel door een serie artikelen over deze groep.

Vogelkundige

(= ornithologische) aantekeningen

Het genus *Euplectes* omvat 16 soorten: acht Wevers en acht niet-parasiterende Wida's. Vroeger werden Wida's in het genus *Coliuspasser* ondergebracht en sommige hoorden toen tot hun eigen (monotypische)¹ genus. Kenmerkend is dat dit genus een homogene groep van sociale en voornamelijk polygame Wevers vormt. Ze worden gevonden in verschillende delen van Afrika. De meeste bewonen de savanne-graslanden, rietvelden en randen van moerassen. De mannen van dit genus zijn in hun broedkleed heel opmerkelijk. De meeste hebben een zwart kleed met hetzij rode, gele of witte tekening, hetzij met combinaties van elke kleur. Sommige soorten hebben een lange staart, andere echter een korte. Het kleinste mannetje is dat van de Zwartbuikwevers (*E. nigroventris*), die leeft op Zanzibar. Hij is trouwens even groot als de Diadeemwever (*E. Diademata*) en meet 10 cm. De langste is de Hanestaartwidavink (*E. Progne*), die in het volwassenkleed een lengte kan hebben van 60 cm. In het rustkleed (ook eclipskleed genoemd), lijken mannen en poppen op elkaar, maar bij sommige volwassen Wida's, behouden mannen hun schouder- of vleugelaftekening en dat maakt het seksen erg eenvoudig. Juvenielen (vogels in jeugdkleed) lijken op een vrouwtje en krijgen pas na twee jaar hun volledig broedkleed. De vrouwtjes van alle soorten zijn opvallende mus-achtige vogels, met variaties in het licht en donkerbruin. Sommige soorten hebben zwart gesulpte aftekeningen, gewoonlijk op rug en vleugels. Vrouwtjes variëren in lengte tussen de 10 cm (Grote Zwartbuikwever) tot de 19 cm lange Hanestaartwidavink.

Over de artikelen

De serie artikelen zal gaan over de verschillende groepen inclusief enkele

le aparte soorten en waar dat van toepassing is, ook belangrijke ondersoorten. Een en ander zal een hulp zijn bij het herkennen van de (onder) soorten die af en toe verkrijgbaar zijn voor vogelliefhebbers. Ik zal zowel het leven in de vrije natuur als ook de eisen die in de volière gesteld worden, in de artikelen bespreken.

In dit eerste artikel is het belangrijkste onderwerp de groep "Rode Bisschoppen en aanverwant". De informatie die gegeven wordt in de vogelkundige notities en de opmerkingen over avicultuur zijn algemeen van toepassing op alle viersorten. Tenslotte zullen alle soorten en enkele van de ondersoorten apart besproken worden op het eind van deze bijdrage. Het tweede artikel zal gaan over Gouden of Gele Bisschoppen (=Wevers).

Vogelkundige aantekeningen

"Rode Bisschoppen" is een collectieve term die ik gebruik voor de vier soorten die erkend zijn in de meeste naslagwerken. Zij worden hier behandeld. Het gaat om:

E. orix = Grenadierwever. Man en pop zijn afgebeeld evenals mannen van twee ondersoorten.

E. Hordacea = Roodvoorhoofdwever. Man en pop zijn afgebeeld.

E. Nigroventris = Zwartbuikwever.

Alleen de man is afgebeeld.

E. Gierowii = Zwarte vuurwever.

Niet afgebeeld.

Afgezien van *E. Gierowii*, die een niet veel voorkomende tot zeldzame soort is met een erg plaatselijk verspreiding, zijn de andere drie soorten algemeen tot talrijk op geschikte plaatsen. Heel sterk groepsgebonden en polygaam: mannen hebben gemiddeld drie tot vier vrouwtjes die nestelen in hun territorium.

De vier soorten zijn nauw verwant - in kleur, levenswijze en gewoonte - maar voldoende te onderscheiden van elkaar om als aparte soort behandeld te worden in alle belangrijke

wetenschapswerken. Daarom is het belangrijk dat we in staat zijn de verschillen (vooral bij de mannen) aan te geven en af te beelden. Vrouwtjes zijn alleen afgebeeld als het mogelijk was aan foto's te komen.

Vindplaatsen

Weilanden (natte gebieden), dammen en rivieren, waar welig gras tiert en waar bomen, olifantsgras (*Hyparrhenia collina*), rietsoorten (*Phragmites* spp.) en andere planten groeien zijn allemaal goede gebieden voor het veelvuldig voorkomen van de verschillende soorten. Van de vier soorten is de Grenadierwever de vogel die het meest gevonden wordt in grote broedkolonies. De andere ziet men in het algemeen in kleinere groepen. De Grenadierwever uit Zanzibar broedt meestal in kleine groepjes. Buiten het broedseizoen, als mannetjes op vrouwtjes lijken, zullen ze veel verder de velden intrekken op zoek naar voedsel. Vaak ook ziet men losse vogels, of kleine groepjes foerageren in de buurt van woningen en tuinen in buitenwijken van grote steden. Ook foerageren de vogels in drogere cultuur gebieden.

Het voortplantingsspel

Mannetjes in volledig bruieloftskleed baltsen gewoonlijk door rond een rietstengels te draaien of door langs de rietstengel of grasstengel te klauteren in de buurt van het nest. Soms ook maakt een mannetje een vrouwtje het hof vanaf het uiteinde van een tak. Als het vrouwtje dan dicht bij komt barst het mannetje los in een dol draaiend gedrag.

Het mannetje lijkt dan erg op een miniatuur rood zwarte donsbal, als het van de ene zijde op de andere zijde wiegend "zik-zik-zik" tonen roept in combinatie met een jammerend kort-ademig geluid als excuus voor een echte zang. Deze vertoning wordt opgevoerd om een vrouwtje ertoe te brengen het binnenste van het nest te inspecteren en hopelijk te accepteren om er een gezin in groot te brengen. Als ze het nest accepteert, staat ze ook toe dat het mannetje met haar paart. Voortplantingsrituelen worden ook uitgevoerd boven rietvelden. Het mannetje lijkt dan op een langzaam vliegende, grote rood-zwarte hommelt. Zonder twijfel zou iedereen die de kans krijgt, dit spel moeten gadeslaan, althans, dat is mijn aanbeveling. Want het spel is zeer apart en boeiend om te zien.

Het nest

Het ovale nest - uitsluitend door het mannetje gebouwd - heeft een ingang bij de bovenkant. Het is meestal vast-

geknoopt tussen rechtopstaand gras of rietstengels, soms ook in de vork van een boom, op een hoogte tussen 90 en 180 cm. Een mannetje bouwt meestal meer nesten, op verschillende hoogten. Sommige nesten hebben een soort uitbouw. Dunne repen rietblad, olifantsgras of grasstengel worden gebruikt om het losjes geweven nest te bouwen. Dit is zo open dat de 3 tot 5 blauwachtige eieren door de dunne wanden heen te zien zijn. Het vrouwtje voegt tijdens het broeden zachte gras-aren als nestafwerking toe. De eieren komen na 12 dagen uit en de jongen vliegen uit als ze 13 tot 16 dagen oud zijn, afhankelijk van de soort. Overigens varieert deze laatste periode nogal, soms duurt die wel langer. Jonge mannen komen pas in het tweede jaar volledig op kleur.

Roofdieren

Nesten van wevers worden vaak geroofd door ratten, slangen en varanen. In een tienjarige wetenschappelijk studieproject dat nog steeds uitgevoerd wordt in de provincie Kwa Zulu-Natal in Zuid-Afrika, laten voorlopige resultaten zien dat van de uitgekomen jongen niet meer dan 10% ook daadwerkelijk uitvliegt.

Voedsel

Allerlei graszaden, graan, rijst en insecten vormen het stapelvoedsel. Als er jongen zijn voert het wijfje veel grotere hoeveelheden insecten aan het groeiende kroost.

Notities voor avicultuur

Het beschrijven van een Grenadierwever is een lang verhaal: men kan er beter naar kijken. Als ze in een beplante volière van redelijke afmetingen gehouden worden, zal hun schoonheid het best tot zijn recht komen. Het is aan te bevelen een mannetje met 2 of 3 vrouwtjes te houden. Dit zal het mannetje voldoende stimuleren om te baltsen en nesten te bouwen, vooral als er in de volière een bos riet staat, of als er hoog gras groeit. Sommige mannen bouwen zelfs nesten als er geen vrouwtjes in de buurt zijn. Als er geen rietstengels of lange grassen zijn, zullen de mannetjes toch nog nesten bouwen tegen het gaas van de volière, of aan een groeiende tak of twijgen van een struik. Mannetjes kunnen behoorlijk zelfverzekerd en agressief zijn in een volière.

Soms wordt er melding gemaakt van Wevers die half open nestkasten gebruiken, of gaas-mandjes om er een nest in te bouwen. Dit komt vaak voor als geen geschikte nestgelegenheid voor de vogels is om zich natuurlijk te gedragen en te nestelen. Vrouwtjes

gebruiken allerlei zachte materialen om het nest af te werken. Zachte, half rijpe grasaren zijn het beste, maar zowat elk ander zacht materiaal zal gebruikt worden. Een beetje experimenteren kan hier echt geen kwaad. Wevers moeten wel vorstvrij kunnen overnachten in de winter, want ze bewonen in het wild warme gebieden. Ze komen ook wel uit gebieden waar het 's nachts een enkele keer vriest maar overdag wordt het dan wel snel warm. En, weer afhankelijk uit welk gebied de Rode Wevers komen, kunnen ze goed op kleur zijn in de vroege wintermaanden. De mannen *E.nigroventris*, *E. Hordeaceus* en *E. Orix nigrifrons* alle zijn gefotografeerd in Nederland, begin november. Hoe ze zich aanpassen aan het Europees klimaat na jaren is verschillend. Sommige individuele mannen houden hun kleur langer dan andere terwijl die andere mannen vroeger ruiën van eclipskleed naar prachtkleed.

Hun dieet is echt niet zo ingewikkeld. Een goed mengsel voor tropische vogels, daarbij wat pluimgierst, zachtvoer, diverse wilde graszaden en levend voer is al voldoende. Het laatste zeker als er jongen zijn want zonder levend voer krijgt men moeilijk jongen groot. Mierenpoppen zijn ideaal en ook mini meelwormen, wasmotlarven en zelfs buffalowormen zijn geschikt. Alle wevers die in dit artikel worden besproken zijn in Europa en het Verenigd Koninkrijk al eens gefotografeerd behalve de *E. Gierowii*. In de jaren zestig is een niet bekende ondersoort hiervan gefokt in de Almanzintoti dierentuin in Zuid Afrika. Drie jaar achter elkaar werden er jongen groot gebracht. Als er iemand van de lezers weet waar levende vogels van deze soort (*E. gierowii* of een ondersoort) in Nederland zitten, of in een ander deel van Europa, en daar ook wellicht gebroed hebben dan zou ik het zeer op prijs stellen dit te vernemen. Neem hiervoor contact op met Gea Stoop, onze redactrice.

Het kennen van de verschillende soorten

De nu volgende handleiding is een hulp om de vaak ingevoerde mannen te identificeren, als ze tenminste in broedkleed verkeren. Verse importen zijn soms fraaier gekleurd en dit is afhankelijk van de plaats waar ze vandaan komen. In de volière kunnen individuele mannen in kleur anders zijn omdat rood een moeilijk te handhaven kleur is. Dit wordt veroorzaakt door dieet verschillen: sommige komen misschien caroteen te kort. Men kan dit de mannen verstreken vóór de rui naar het prachtkleed.

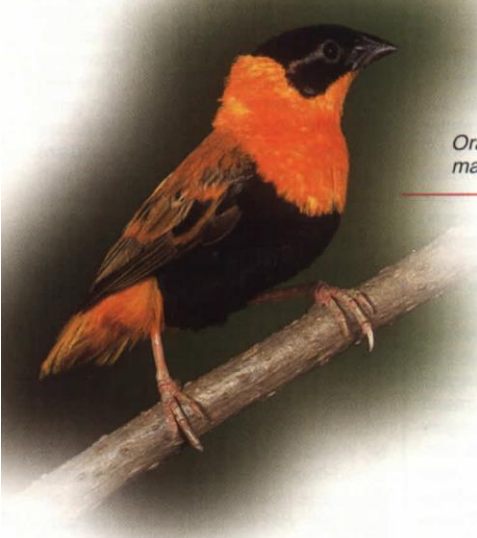
De
Wever

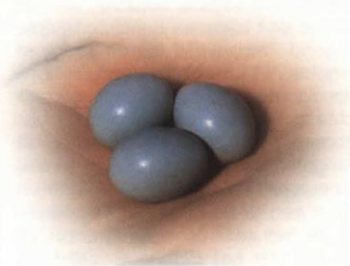
Rode Bisschop
mannetje in broedkleed

Rode Bisschop (ondersoort)
mannetje

Oranje Bisschop
mannetje

Rode Bisschop, mannetje zit in de top van een rietbedding
op een dam bij de renbaan van Pietermaritzburg
in KwaZulu-Natal, Zuid-Afrika

Wevers en Wida's

Vlammende kroonbisschop
mannetje

Zanzibar Rode Bisschop
mannetje

Vlammende kroonbisschop
vrouwtje

Rode Bisschop, mannetje en vrouwtje zitten in de top van
een rietbedding op een dam bij de renbaan
van Pietermaritzburg in KwaZulu-Natal, Zuid-Afrika

Grenadierwever (ook: Rode Bisschop)
E.o.Orix 12 - 14 cm.

Op de voorkant staan man en pop van deze nominaatvorm afgebeeld. Er staan ook mannen van twee andere soorten afgebeeld op de middenpagina's. Een is *E.o. franciscana*, bekend als Oranje Bisschop of Wever in kringen van aviculturisten.

De andere ondersoort is *E.o. nigrifrons*, er schijnt zelfs geen alledaagse naam te zijn voor deze vogel, hoewel de meeste vogelhouders hem waarschijnlijk zien als een andere Grenadierwever. Misschien zou een alledaagse naam te destilleren zijn uit de wetenschappelijke naam (nigri betekent zwart en frons betekent aan de voorkant).

Aldus is Zwartborstwever misschien een geschikte naam voor deze ondersoort. Het is echter slechts een voorstel, geen definitieve naam. Wel zou ik graag commentaar horen van u via Gea Stoop.

De Rode Bisschop wordt ook vaak Grenadierwever genoemd in publicaties. Hij wordt af en toe geïmporteerd, echter niet zo vaak als de Oranje Wever. Beide ondersoorten zijn al gekweekt in Nederland en in het Verenigd Koninkrijk.

Bij het nominate ras heeft, *E.o.orix* een zwart masker dat naar beneden doorloopt, ook rond de kin en keel, en met een nauwere rode band rond de borst dan bij de *franciscana*, bij welke vogel het oranje-rood doorloopt van de kin en keel tot de borst. Hij heeft ook geen zwart op de keel en het zwart loopt voorbij de kruin door tot in de nek. Het oranje-rood bij deze ondersoort is niet altijd zo intens als bij het nominaat ras.

Als we kijken naar de ondersoort *nigrifrons*, dan is het zwart in het gezicht niet zo uitgebreid als bij *orix*. Onder de snavel is het zwart slechts beperkt tot de kin.

Het oranje-rood van de veren en het zwart van de *nigrifrons* is niet zo intens als bij de *orix*. Kijk eens nauwkeurig naar de kleurverschillen op de foto's, om een beter idee te krijgen waar u op moet letten als u nieuwe vogels koopt. Oranjewevers mannetjes, in hun broedkleed, hebben lange boven- en onderstaart-dekveren die bijna reiken tot het puntje van de korte, bruine staart. Hij lijkt een scharlaken rode of oranje staart te hebben, zoals te zien op de foto.

Rode Bisschoppen zijn een erg sociale soort die in grote aantallen vaak te zien zijn in grote rietvelden in natte gebieden, zowat overal in zuidelijk en centraal Afrika. Mannen zijn gewoonlijk prachtig op kleur van juli tot februari en op sommige plaatsen tot in

maart en april. De Oranjewevers komt voor van Senegal tot in Soedan, Ethiopië en Somalië tot het zuiden van de Sahara. In het wild zijn de mannen op kleur van juni tot laat november of begin december. Dit kan overigens wel wat variëren hier en daar, zoals ook de oranje kleur variabel kan zijn.

Van de Grenadierwever (= Rode Bisschop) zijn zes verschillende ondersoorten bekend.

E. o. Orix:
zuidelijk Afrika tot Mozambique en N. Angola.

E. o. franciscana:
Senegal tot Ethiopië, Somalië, Uganda en Kenya.

E. o. pusilla:
zuidoost Ethiopië en Somalië.

E. o. Sundervalli:
zuid Mozambique, Zimbabwe en het noorden van zuidelijke Afrika.

E. o. Nigrifrons:
Mozambique, Tanzania, zuid Kenia, en oost Zaïre

E. o. Tringidus:
Zuid Namibië, de Kaapse provincie, en Noordelijk Kwazulu, Natal.

Slechts de drie ondersoorten die wat vaker geïmporteerd worden zijn hier behandeld, de andere zijn te zeldzaam, zo ze ooit geïmporteerd worden.

Roodvoorhoofdwevers

Man en pop zijn afzonderlijk afgebeeld.

Er zijn ook andere namen in omloop: Roodkruin Wever, of Zwartvleugel Wever. De vogel wordt regelmatig geïmporteerd. Hij is groter dan de Grenadierwever en heeft zoals zijn alternatieve naam aangeeft, zwarte vleugels in plaats van de bruinachtige van de Grenadierwever. Hij is in Nederland al eens gefokt en ook in andere Europese landen.

De kop van de Roodvoorhoofdwever is rood tot oranje, doorlopend tot de nek en rond de borst. De snavelbasis is zwart evenals een dunne oogstreep, de oorveertjes, kin en keel. De buik is zwart en de onderstaartdekveren bruinachtig-rood (bij ondersoort *E.h. craspedoptera* zijn wit met zwarte strepen). De stuit is rood en de rug roodachtig kastanje kleurig.

In het wild komt deze ondersoort talrijk voor met een uitgestrekt verspreidingsgebied van Senegal tot Tsjaad, zuid Soedan, zuidwaarts tot Kenia, Tanzania, Angola, Zambia, Malawi, Zimbabwe en Mozambique. Ze leven gewoonlijk in nattere gebieden dan de Grenadierwever en ze zoeken savannen graslanden en open plekken in het bos op.

De Zwartbuikwever

(*E.nigroventris* 10 cm)

De man is afgebeeld.

Dit is de kleinste weverssoort en hij is erg aantrekkelijk. Niet vaak geïmporteerd en daarom zeer gewild voor de volière. De kop, kruin en nek zijn scharlaken rood, zonder enig zwart. Vanaf de kin naar beneden, tot en met de buik is hij geheel zwart, zonder ook maar een spoortje rood. Ook door zijn kleine afmeting, is deze gemakkelijk te herkennen. Ook het wijfje is gemakkelijk te kennen want ook zij is klein en heeft korte staartveren. Zwartbuikwevers zijn te vinden van oostelijk Tanzania tot zuidelijk Kenia. Ze zijn gewoonlijk te zien in kleine groepen van 10 tot 20 vogels en vaak in weelderig, nat grasland.

De zwart Vuurwever

(*E. Gierowii* 14 - 15 cm)

De zeldzaamste van de groep en de grootste van de vier is deze Wever. Hij heeft het kleinste verspreidingsgebied en wordt slechts in noordelijk Tanzania, zuidwest Kenia, Oeganda en een klein deel van noordoost Zaïre gevonden. In dit gebied wordt melding gemaakt van drie geïsoleerde maar duidelijk verschillende ondersoorten: *E.g.gierowii* (erg zeldzaam en slechts zeer lokaal - de rug is geel), *E.g.ansorgei* (ook lokaal en hij zit graag in rietsuikerachtig gras - rug is geel en de gekleurde plekken zijn meer beperkt, met zwarte onderstaartdekveren en *E. G. friederichseni*).

Zover ik weet zijn er met deze vogels geen kweekresultaten bekend in Europa. Er zijn er misschien wel een paar geïmporteerd, omdat de ondersoort *friederichseni* voorkomt naast de roodvoorhoofdwever in noordelijk Tanzania, maar wel erg plaatselijk en zeldzaam.

Vergeleken met *gierowii* en *ansorgei* die een gele rug hebben, heeft *friederichseni* een roodachtig - oranje rug, ongeveer dezelfde kleur als achter op de kop en hij heeft zeer kleurige onderstaartdekveren.

Ik heb een verslag van Neville Brickell van de Avicultural Research Unit in Durban, Zuid - Afrika, dat exemplaren van de Zwarte vuurwever - ondersoort *ansorgei* geïmporteerd zijn in Zuid-Afrika in de afgelopen drie jaar. Een mannetje zit bij een collega van Nevill Brickell. Misschien heb ik nog eens de gelegenheid er een te zien en zelfs te fotograferen. Wanneer dat gebeurt zal die foto zeker gepubliceerd worden in Onze Vogels.

Geraadpleegde literatuur

usel

Merkwaardige taferelen voorafgaand aan de paring van de heggemussen

In het voorbije broedseizoen had ik in een gemeenschappelijke volière een koppel oosterse heggemussen. In alles, behalve de kleur, lijken ze op de Europese heggemus.

De bewegingen, de zang en het graag op de grond scharrelen zijn karakteristiek voor de heggemus. Mijn heggemussen hebben tweemaal gebroed in een vrij gebouwd nest in een dennenboom en in een conifeer. Beide keren legde de pop drie eitjes, waarvan er twee uitkwamen. Van het eerste nest heb ik twee jongen op stok gekregen.

De twee jongen van het tweede nest zijn na 5 dagen uit het nest geworpen. Resultaat dus 2 jongen, waarvan er een is doodgegaan in september. Deze jonge heggemus had veel knobbels aan zijn poten!? Tot zover de beknopte samenvatting van mijn broedervaringen met de oosterse heggemus.

De reden voor dit verhaal is het merkwuurlijke gedrag van de vogels rond de paring. De man danste op de grond als maar rond de pop en pikte haar nota bene almaar in de kont! Je zou bijna gaan denken dat oosterse heggemussen aan orale/ anale seks doen! Dat taferel heb ik heel vaak gezien. Ik vond het vreemd en was bang dat de pop niet bevrucht zou worden. Ik heb het aan een aantal vogelvrienden vertelt maar die konden er ook geen touw aan vast knopen.

Toen ik het afgelopen Sinterklaasfeest weer een vogelboek cadeau kreeg, viel mijn oog onmiddellijk op de titel van een van de verhalen in dat boek: het seksleven van de heggemus. Citaat uit het boek Tuin in Tuin uit van Jos Kluiters & Jan Weenink: Wat we niet of nauwelijks zien is het driftige seksleven van de heggemussen. In Engeland is de afgelopen tien jaar veel onderzoek gedaan naar het voortplantingsgedrag van die bruine sluiptertjes. Een en al polygamie, zo kwam aan het licht. Wie nog dacht dat het er in de vogelwereld uitsluitend aan toegaat zoals bij de tortelduiven of zoals in de ganzengemeenschap met hun partners voor het leven, leert van de heggemussen wel anders. Een puinhoop maken die vogeltjes van hun voortplantingsrelatie. Een en al vrije liefde is het daar, ze doen het allemaal met elkaar. Het kan zijn dat

het mannetje meerdere vrouwtjes heeft, maar dat hij ze alléén heeft, daarvan moet-ie maar niet zeker van zijn. Want eega's worden ook door andere mannetjes besprongen. Voortdurend moet elke heggemusheer zich dan ook afvragen of de eitjes die geproduceerd worden wel bevrucht zijn met eigen of met andermans sperma. Laat staan dat het vrouwtje zou kunnen weten wiens nakomelingen ze binnen de eischaaltjes tot leven laat komen. En zo komt in de wereld van de vrije liefde toch jaloezie om de hoek kijken, want het gaat er immers om dat de eigen genen worden doorgegeven. Daar hebben de stoutmoedige versierders wat op gevonden. Betrapt een mannetje het vrouwtje waarvan hij dacht dat ze de zijne was op overspel met een ander, dan pikt hij, voor opnieuw met haar te copuleren, eerst het sperma van de concurrent uit haar achterlijf!

Terug naar mijn oosterse heggemussen. Ook ik heb dus diverse keren het, wat ik noemde kontpikken gezien. Mijn heggemusman deed het blijkbaar uit voorzorg of was dat reeds gewoon om te doen, want hij was de enige (heggemus) man in de volière. Vreemde vogels.

Ger Tummers
Emmer-Compascuum

Met **KONACORN** op het goede spoor

TOPPRODUCTEN VOOR VOGELS

KONACORN® is producent van een grote diversiteit aan uitgebalanceerde zaadmengsels, die afgestemd zijn op de eisen van de verschillende groepen vogels.

De hooggekwalificeerde grondstoffen worden na controle en reiniging in de juiste verhoudingen gemengd.

Dus naast een optimale samenstelling is de smakelijkheid en verteerbaarheid voor uw vogel bijzonder goed.

Simply the best

Industrieweg 23, 7761 PV Schoonebeek
Telefoon 0524 - 53 22 22 Telefax 0524 - 53 28 00

kweken met mutaties

Gouldamadinen

Tekst: J.J. Lobbes (Ede)

DEEL 8

Foto's: Pieter van den Hooven

In de vorige aflevering hebben we kennis gemaakt met de zilver en de blauwpastel. Beide behoren zij tot de blauwserie en om deze af te ronden moeten we alleen nog bij deze twee laatste kleurslagen de witborst faktor inkweken.

Dit kan door bijvoorbeeld een ZILVER man te paren met een BLAUWE WITBORST pop. Alle jonge mannetjes uit deze paring zijn: BLAUWPASTEL/ split wb en alle jonge popjes ZILVER/ split wb.

Het jaar daarop paren we dan ZOON X MOEDER of wel: BLAUWPASTEL/ split wb X BLAUW WITBORST. We zullen deze paring eens nader gaan uitwerken.

Uit deze paring zien we dan de laatste mutatie-combinatie ontstaan namelijk de WITTE gouldamadine en de ZILVER WITBORST.

DE WITTE GOULDAMADINE

Deze vogel mist alle kleurstoffen en is zodoende wit geworden. Daar soms een enkele faktor het wel eens iets laat afweten komt het nogal eens voor dat de vogel niet helemaal spierwit is. Ook de lichtinval speelt hierbij een belangrijke rol.

De vogel mist dus alle aanwezige kleurstoffen. Door de blauwfaktor kan namelijk geen carotenoïde meer worden gevormd en door de pastelfaktor geen eumelanine meer. Door de wit-

borstfaktor wordt er ook geen phaeomelanine meer gevormd.

Bepaalde liefhebbers vinden het maar niks, zo'n witte gould. Alle mooie kleuren waar ze zo gek op zijn zijn in één klap verdwenen. Echter besef wel dat deze vogel er ook bij hoort, en tussen de andere goulds straalt deze vogel toch wel echt iets aparts uit.

LILABORST

Daar de lilaborst dominant is over de witborst en de mutatie op hetzelfde gen is gelegen, dus familie van elkaar is, wordt de lilaborst ook wel eens ingekweekt in de witte gould om de vogel echt iets aparts te geven. Het trachten een witte gould amadine te kweken met een mooie lila borst is echter tot op heden zonder veel resultaat gebleven, omdat de lila borst in alle blauwfaktorige gouldamadinen vaag waarneembaar is.

Persoonlijk vind ik de lilaborst een mooie kleurslag, echter alleen bij een groene vogel en dan moet deze ook nog eens een man zijn. Bij andere kleurslagen komt de borstkleur minder tot z'n recht, en daar de lilaborst vaak afbreuk doet aan de witborst is mijn advies: Stop met de kweek van de lilaborsten of houd deze in ieder geval goed gescheiden.

De formule van een witte gouldamadine is:

$$\text{man: } \frac{b \ xP \ wb}{b \ xP \ wb} \quad \text{pop: } \frac{b \ xP \ wb}{b \ y \ wb}$$

Komt bij een man de pastelfaktor maar op één chromosoom voor, dan krijgen we een ZILVER WITBORST.

ZILVER WITBORST

De formule voor een zilver witborst is:

$$\frac{b \ xP+ \ wb}{b \ xP \ wb}$$

$$\text{BLAUWPASTEL/split wb} = \frac{b \ xP+ \ wb+}{b \ xP \ wb} \quad \text{BLAUW WITBORST} = \frac{b \ xP+ \ wb}{b \ y \ wb}$$

man → ↓ pop	b xP+ wb+	b xP+ wb	b xP wb+	b x wb
b xP+ wb	1 b xP+ wb+ b xP+ wb	2 b xP+ wb b xP+ wb	3 b xP wb+ b xP+ wb	4 b xP wb b xP+ wb
b xP+ wb	5 b xP+ wb+ b xP+ wb	6 b xP+ wb b xP+ wb	7 b xP wb+ b xP+ wb	8 b xP wb b xP+ wb
b y wb	9 b xP+ wb+ b y wb	10 b xP+ wb b y wb	11 b xP wb+ b y wb	12 b xP wb b y wb
b y wb	13 b xP+ wb+ b y wb	14 b xP+ wb b y wb	15 b xP wb+ b y wb	16 b xP wb b y wb

JONGE MANNETJES:

1 + 5 = BLAUW/ split wb
2 + 6 = BLAUWE WITBORST
3 + 7 = BLAUWPASTEL / split wb
4 + 8 = ZILVER WITBORST

JONGE POPJES:

9 + 13 = BLAUW / split wb
10 + 14 = BLAUWE WITBORST
11 + 15 = ZILVER / split wb
12 + 16 = WIT

Roodkop blauw overgoten witborst (enkelfactorig pastel) Zeker in vergelijking met de groenserie zou je deze vogel wit moeten noemen. Een rest pigment blijft in de blauwserie echter beter zichtbaar, vandaar dat de naam overgoten langer wordt gebruikt. De kleur is eigenlijk te wit voor overgoten.

Witte witborst (dubbelfactorig pastel). Pas de dubbelfactorige vogels leveren goede witte vogels op. Door de structuur in de borstbevedering lijkt deze witter dan de buik.

Ook bij deze kleurslag kennen we alleen maar mannen.

Het mooie zilveren rugdek wordt veroorzaakt door het nog aanwezige eumelanine van de wildfaktor. Het kopmasker is afgezet met grijze band overgaand in mooi hemelsblauwe veervelden. De bef is grijs, de stuit grijsblauw, en de buik is net zoals bij de blauwe witborst mooi zijdeachtig wit. De borstkleur is uiteraard wit.

Zoals we hebben gezien hebben we door de pastefactor in samenwerking met de blauwfactor en de witborstfak-

tor er een scala aan kleuren bij gekregen. Om deze verschillende paringen allemaal uit te werken zou teveel bladzijden in beslag nemen. Hiervoor heb ik enige jaren geleden een systeem ontworpen waarmee een ieder op eenvoudige wijze alle kweekuitkomsten kan bepalen van alle tot nu toe behandelde gouldamadinen. Het systeem waarmee u de volgende keer kennis kunt maken wordt reeds door vele gouldliefhebbers met groot succes gebruikt.

Tot de volgende keer

Naschrift redactie:

Evenals de vorige keren vermelden we dat er inmiddels een geheel nieuwe standaard van de gould amadines door de N.B.v.V. is uit gegeven.

Voor de in dit artikel genoemde zilver witborst is de benaming Hemelsblauw Overgoten Witborst gekozen, uiteraard ook weer met daarvoor de betreffende kopkleur. Ook bij de witte vogels wordt de borstkleur vermeld: Witte Paarsborst en Witte Witborst. Bij goede witte vogels is, zeker in de witborst serie, niet meer te zien uit welke kopkleur-serie de vogel afkomstig is. Daarom wordt bij de witte vogels de kopkleur niet meer vermeld.

Zwartkop blauw overgoten witborst (enkelfactorig pastel) De blauwgrijze waas op het rugdek mag duidelijker. Het ontbreken van de verlengde staartpennen is wat storend.

Bel voor een gratis offerte:

0522-281776

Wanneperveen
Holland
Tel: 0522-281776

Aluminium volières op maat gemaakt.

Standaard aluminium volières.

Onderdelen voor zelfbouw.

**VRAAG NU
ONZE GRATIS
BROCHURE AAN!**

**De fabrikant
voor vogels en hun liefhebbers!**

Jammer, maar ook geen zeegroene

In een vorige jaargang van "Onze Vogels" hebben enkele artikelen gestaan over de vermeende zeegroene *Agapornis fischeri*. Na de jeugdruï bleken deze vogel niet of nauwelijks van de normale wildkleurige exemplaren te onderscheiden. Ik had het afgelopen jaar een soortgelijke ervaring met de *Agapornis lilianae*.

Door ruimtegebrek kweek ik sedert drie jaar uitsluitend met enkele paren *Lilianae*. In de garage is een gedeelte van 4,80 x 1,60 m afgezet. Omdat de ruimte slechts verlicht wordt door een klein raampje met geel glas, wordt dagelijks van 07.30 tot 20.00 uur de TL verlichting aangedaan. Om 19.45 gaat een klein (15 watt) lampje branden tot 20.15 uur. Dit om de schemering na te bootsen.

Tegen de buitenmuur bevinden zich drie rijen van vier broedkooien. De kooien zijn volledig van gaas en hebben een afmeting van 1,20 x 36 x 30 cm (l x b x h). Aan de andere zijde bevinden zich twee voliëres van 200 x 40 x 122 cm (ook volledig gaas) en de toegangsdeur.

Plaats gezonde Agaporniden in een houten broedkooi en na enkele weken vind je alleen de spijkers terug. Belangrijk is echter dat vrijwel alle afval door de gazen bodem valt en de infectiedruk laag is. In acht van deze broedkooien bevindt zich een koppel-tje *Lilianae*.

Om eenzijdige opname van voedsel te voorkomen wordt gerantsoeneerd gevoerd. Hierdoor zijn de vogels verlicht praktisch alles op te nemen en

niet uitsluitend datgene wat ze lekker vinden.

Uit een vogel kan slechts komen wat er in gaat. En vrijwel het enige wat erin gaat is voer. Een papegaaiachtige heeft gemiddeld tien tot vijftien procent van zijn lichaamsgewicht aan voedsel nodig. Dat betekent voor mijn vogels met een gewicht tussen de dertig en veertig gram 6 gram voer per dag per vogel. Hiervan blijft altijd een klein beetje over. Houd er rekening mee dat bij koud weer wat meer voedsel wordt gebruikt en bij warm weer wat minder.

Geef Agaporniden een open waterbak en ze maken prompt 'soep van de dag'. Er wordt allerhande afval en nestmateriaal ingegooid en het water wordt verontreinigd met mest. Pas daarna gaan ze drinken. Zulk water is niet echt gezond. Door het in hamster-of muizenflesjes te verstrekken blijft het drinkwater wél schoon. Om te voorkomen dat ze vervuild badwater zouden drinken worden ze om de andere dag besproeid. Ze krijgen dus geen open badschotel.

Voor elke koppel zijn per kooi tweemaal twee etensbakjes, tweemaal één muizenflesje en tweemaal drie vingerbakjes in gebruik. Grit, maagkiesel en mineralen worden in zo'n vingerbakje verstrekt en wekelijks ververs. De eetbakjes die de ene dag in gebruik zijn worden de volgende dag vroeg verwijderd en vervangen

door schone. Het zelfde gebeurt met de hamster-of muizenflesjes. Het tuitje van zo'n flesje blijft een week in dezelfde kooi. Wekelijks worden eet-, drink-, en vingerbakjes plus tuitjes ontsmet met halamid of bleekwater.

Agaporniden zijn handig genoeg om schuifdeurtjes open te maken. Met een plastic wasknijper wordt dat voorkomen.

In de rustperiode krijgt elk paar om 07.30 uur 10 gram zaad en 2 gram krachtvoer. Twee maanden voor het kweekseizoen krijgen ze een tweetal weken uitsluitend zaad en worden krap gevoerd. Zes weken voor de nestblokken worden gegeven, wordt geleidelijk krachtvoer bijgevoerd tot 6 gram zaad en 6 gram krachtvoer per paar. Dat blijft zo in de broed- en opfokperiode, waarbij dan het eiwitgehalte op 18 à 20 % ligt. Het krachtvoer wordt altijd droog gegeven om te voorkomen dat het zou verzuren of gisten. Onverschillig welk merk verstrekt wordt: maak het eens vochtig en ruik er 's-avonds aan. Ik zou het niet meer willen eten. Als toetje krijgen zij een stukje appel of een halve vijg, wat groenvoer of wat zachte maïs, zelfs wat spaghetti of gekookte rijst, een stukje brood, wat trosgierst.

Het kweekseizoen voor mijn vogels loopt van november tot april, echter maximaal twee rondes per koppel. Ik gebruik een Australisch computerprogramma om alle gegevens bij te hou-

Agapornis Lilianae

den. Naast registers, stambomen, afstammingslijsten, statistieken en dergelijke heb ik per vogel een memoveld beschikbaar waarin zo'n 65.000 letters kunnen worden geplaatst.

In broedkooi 4 bevindt zich een koppel bestaand uit een man van april 1993 en een pop van 1991. Beide vogels komen uit het bestand van wijlen John Douglas uit Jersey en hebben de wildkleur. Dit zijn de resultaten van de afgelopen twee kweekseizoenen.

Seizoen 1994-1995:

1ste ronde: nestblok op 1-12-1994, eerste ei 5-12-1994 en laatste ei 14-12-1994, vijf jongen tussen 29-12-1994 en 05-01-95, alle jongen zelfstandig en wildkleurig.

2 de ronde: eerste ei 19-02-1995, vijfde en laatste ei 27-02-1995, alle vijf onbevrucht en het nestblok verwijderd op 01-03-1995.

Seizoen 1995 - 1996:

1 ste ronde: nestblok op 04-09-1995, eerste ei 25-09-1995, vijfde en laatste ei 03-10-1995, vijf jongen tussen 21-10 en 29-10-1995. De pop raakt echter half november uit conditie en voert de jongen niet meer. Ze begint ze bovendien zwaar te plukken. Borst- en rug bevedering, zelfs staart- en slagpennen worden geplukt. Slechts één jong kan voorlopig worden gered door het te verleggen. Het heeft een opvallend roze masker in plaats van het normale oranje rode. Nadat het reeds

een tweetal weken zelfstandig is sterft het alsnog. Het was voor driekwart kaalgeplukte en door de beschadigde vlerkjes kon het bovendien niet vliegen. De nestkast wordt weggenomen. 2 de ronde: eind december 1995 is de pop opnieuw broedrijp, de verstrekte wilgentakken worden in ijtempo verwerkt tot lucifershoutjes. Nestblok teruggeplaatst.

20-12-1995: eerste ei 07-01-1996, vijfde en laatste ei 15-01-1996: twee bevrucht en jongen op 01 en 02-02-1996.

De pop heeft zichzelf echter de gewoonte van het plukken aangeleerd. Als beide jongen tien dagen oud zijn knaagt ze al aan de doorkomende stoppeltjes. Om te voorkomen dat de jongen weer zwaar beschadigd worden, besloot ik ze met de hand op te fokken. In een ander nest ligt één enkel jong van vrijwel dezelfde leeftijd (twee dagen vroeger geboren). Met het oog op de aanhoudende koude wordt ook dat verwijderd. Op de leeftijd van de ruim drie weken komen de eerste veren uit de schacht. Na enige dagen valt op dat één jong wat donkerder van kleur is en het masker wordt zuiver geel. Er is geen spoortje oranje rood te bekennen. Het verschil in kopkleur met de andere twee jongen is duidelijk te zien. Na ruim vijf weken blijkt het vleugeldek blauw groen van kleur te zijn, borst en buik zee-groen. Het masker blijft egaal geel.

De staartpunt is wit i.p.v. geel. Op de rug zijn donkere blauwe zwarte strepen waar te nemen. Ook is het snaveltje een tint lichter dan de snavels van de andere twee jongen.

Zodra ze vlot kunnen vliegen moet de vreemde vogel die ze voert ook aan een onderzoek onderworpen worden.

Vanaf begin april (de vogel is dan twee maanden oud) begint toch wat rood te verschijnen in het masker. Dat start onder de snavel, enkele dagen later ook daarboven. Eind april is het of het vogeltje de mazelen heeft. Het eerst gele masker is nu bezaaid met rode vlekjes. Er vormt zich een soort donkere schubtekening op de rugveren. Vanaf half juni is de maskerkleur gelijk aan die van een normale wildkleurige Lilianae. De buik vertoont dan grasgroene vlekken op een zee-groene ondergrond. Nu, half oktober, is het vogeltje uitgeruid. Twee dingen onderscheiden het van de andere vogels: het ringnummer en het gedrag.

Hand opgefokte vogels zijn uiteraard tam. En het is leuker dat een vogel naar je toekomt dan dat hij van je wegvliegt. Maar..... tijdens het schoonmaken van de volières vindt je zulke jongen overal, behalve in de volières. De voorkeur rustplaats - na het lastigvallen van de kweekkoppels - is op mijn schouder. Daar kun je gemakkelijk en snel even een gaatje trachten te boren voor een oorring. De besproken vogel is er bovendien ook heilig van overtuigd dat ik vingers te veel heb. Bij het vervangen van de voerbakjes doet hij dagelijks zijn uiterste best om razend snel minstens één vinger te amputeren.

Om de losvliegende jongen terug in de volière te plaatsen moest ik er achter aan lopen met een net. Mijn echtgenote heeft recent de "truc met trosgierst" ontdekt: laat ze daarvan proeven en lok ze er vervolgens mee in de kooi.

Tekst en foto
W. Van der veen
Westkapelle

Mijn eigen-kweek ervaring met de Diadeemtimali

Sinds 1991 ben ik in het bezit van vruchten- en insecteneters. Hiervoor kweekte ik zo'n 25 jaar met succes Australische prachtvinken. Daar ik aan een nieuwe uitdaging toe was, ben ik over gegaan op Diadeemtimali, Gestreepstekuiftimali, Roodvleugeltimali Japanse nachtegaal en de Kleine Niltavavliegenvanger.

In 1995 had ik in totaal 22 eieren van een Diadeemtimali pop. Omdat ik slechts een exemplaar bezat, ging ik op zoek naar een man. Maar helaas was deze nergens meer te koop.

Het volgend jaar vond ik enkele van deze vogels en ik kocht er twee omdat man en pop te onderscheiden zijn. Ik heb beide vogels tussen al mijn andere vogels in de volière gedaan. Het bleek inderdaad een koppel te zijn. Maar het kweekseizoen was al voorbij.

Aan het begin van het volgend broedseizoen, maart 1997, ik heb dit koppel apart in een vluchtje van 1.50 x 2 x 2 m. gedaan. Tot mijn verbazing doken zij meteen in een conifeer en begonnen aan de bouw van een nest. Op 22 april werd het 1e ei gelegd en de volgende dag het 2e ei, dus het werd spannend.

Het was 7 mei toen er 2 jongen uitkwamen en werd het tijd voor voer om ze groot te brengen. Ik voer 5 x per dag. Wanneer ik te veel in een keer neerzet, vragen de jongen niet meer, met als gevolg dat de ouders de rest

opeten en de jongen hierna niets meer krijgen. Door 5 x te voederen zag ik dat zij de jongen meteen gingen voeren.

Het voer bestaat uit witte meelwormen, pinky's miereneieren en buffalo wormen. Miereneieren zijn helaas niet meer te koop, maar ik had ze nog in het vriesvak. Verder bestaat het voer uit vruchten- en insectenmenu en vers fruit. Twaalf mei heb ik de jongen geringd en op 20 mei zaten ze met veel moeite op stok.

Op een gegeven moment miste ik de pop. Even op zoek en ja hoor: weer een nest. Op 29 mei lag het eerste ei in dit nest en op 31 mei het derde ei. Ook deze werden door beide ouders met succes bebroed want op 12 juni zijn ook deze uitgekomen.

Omdat de man achter de eerste twee jongen begon te jagen heb ik deze uitgevangen. Dat was op 12 juni en vanaf die dag waren ze zelfstandig.

Op die zelfde dag heb ik ook het 2e nest kunnen ringen en op 26 juni verlieten zij het nest. Dit was een probleem omdat zij slecht in de veren za-

ten en op de grond bleven zitten.

En dit met een nachttemperatuur van 10°C. Ik heb ze uitgevangen en met de ouders in een grote broedkooi geplaatst. Dit ging vier dagen goed maar op 30 juni zaten tot mijn grote spijt twee jongen met een tot bloedens toe kale kop. Deze zijn dan ook dood gegaan.

Het ene jong heb ik bij de pop gelaten en de man weggehaald.

Dus toch 3 jongen op stok en dat voor de eerste maal. Maar helaas 30 juli ging nog een jong van het eerste nest dood. Deze is in de volière vermoedelijk opgejaagd door de andere 2 Diadeemtimali's. Nu heb ik toch nog 2 mooie jongen over.

Met deze vogels heb ik nu ervaring op gedaan en ik hoop er nog vele jaren mee door te gaan. Het zijn sociale vogels waar men veel contact mee heeft.

Tekst
J. J. M. Vogels
Honselerdijk

Vogelbuiten N.O.P.
Wintelresedijk 51
5507 PP Veldhoven
Telefoon 040 - 205 27 72
Telefax 040 - 205 27 23

Stichting N.O.P.

Ons vogel-papegaaien opvangcentrum is 7 dagen per week geopend van 10.00 tot 18.00 uur.

In ons park treft U onder andere aan:
± 1300 grote papegaaien, tientallen loriet's, diverse grote parkieten en tropische vogels, kraanvogels en watervogels.

Tevens kunt u onze tropische vogel en plantenkas bezoeken. Sinds 20 mei 1995 hebben wij een educatief centrum.

Onze hoender- en fazantenafdelingen moet u zeker niet vergeten. Ook hebben wij vrije vluchtvolières van 30, 40 en 50 meter lang. Onze dagelijkse veterinaire begeleiding wordt verzorgd door Drs. H. van der Horst. Telefoonnr. 040-2053097.

Entree prijzen zijn: Volwassenen fl. 6,00 per persoon
Kinderen 5-14 jr. fl. 3,50 per persoon
65+ en gehandicapten fl. 4,50 per persoon

Groepskortingen en rondleidingen op aanvraag. Tel. 040-2052772
Wij kopen en verkopen geen papegaaien.

Bekaert volièregaas
In diverse maaswijdten en draaddikten

Aluminium kokerprofiel
Buisverbinders
Popnagels

E. Leffering
Terwispel Fr.
Tel. (0513) 46 13 35
Fax (0513) 46 50 53

ROVAC Kooien- en volièrespecialzaak
5 Jaar * Rob van de Scheur *** 5 Jaar**

Uw producent & leverancier,
van een (broed)kooi- of volière voor elk soort dier !
Ook voor al uw Prestige-Nutribird producten (vraag folder)

Vlijtseweg 77 a - 7317 AE APELDOORN, Tel. 055-5223944 - Fax 055-5221823
Elke dag open van 9 - 12 uur / 13 - 17 uur. Zaterdag tot 13 uur.

Deze zeldzame soort wordt slechts door liefhebbers gehouden!

De krachtige snavel is het meest opvallende bij de Kaapse Papegaai

Bewerkt door: Marcel van Aelst

De Kaapse papegaaien (*Poicephalus robustes*) komen zelden voor in onze vogelhouderij. Toch worden ze gehouden door enkele toegewijde kwekers! Bovendien, komen ze in het wild niet zoveel meer voor, en zeker niet de nominaatvorm in zijn beperkte thuislanden die zich bevinden in Zuidoost Afrika, te weten de westelijke gebieden van Zululand en Swaziland, de Kaap-provincie, Natal en Oost Transvaal.

De ondersoort *P. robustus suahelicus* eveneens bekend als de Reichenow's Kaapse papegaai is verspreid over een groot gebied van Mozambique en Zimbabwe in het oosten, westwaarts tot Angola en Namibië en noordelijk tot aan Tanzania en Kongo. De ondersoort *P. robustus fuscicollis*, de Kuhl's Kaapse papegaai, bezit een meer turquoise waas over het groen van zijn lichaam dan de andere twee vormen, iedere bruine veer van zijn kop is afgezet en geaccentueerd met zilverwit en er is een grijsachtige schaduw op zijn bovenborst. In vergelijking met de nominaatvorm, bezitten de poppen van de Kuhl's Kaapse papegaai een meer uitgesproken bleek oranje gebied op het voorhoofd dat zich uitstrekt tot aan de kroon. De Kuhl's wordt aangetroffen in West-Afrika, Gambia, Senegal, Ghana, en Rogo. Ze leven van zaden en bessen uit het woud, speciaal de zaden van de *Podocarpus*. Dit voor de meer zuidelijke soort. Van de

Kaapse papegaai weten we dat ze nectar en pollen van de bloemen tot zich nemen.

Het meest opvallende aan de Kaapse papegaai is zijn krachtige snavel, vooral de bovensnavel die lang en puntig is en naar zijn eigen keel wijst, net als een scherpe naald. De kleur van zijn lichaam, vleugels en staart is overwegend groen met een aantal zwarte schaduwen in verschillende gebieden; de schouders en vleugelranden zijn oranje en de poppen hebben een bleek oranje voorhoofdsband en deze ontbreekt bij de mannen.

De nominaatvorm verschilt van de Reichenow's Kaapse papegaai door een meer bruinachtige kop en nek in plaats van zilvergrijs. Beide seksen van onvolwassen vogels hebben oranje op het voorhoofd in hun jeugdekled.

Tegen het einde van de zomer beginnen de Kaapse papegaaien te nestelen. Zij gaan gedurende de winter door. In het wild worden de nesten van de meeste *Poicephalus*soorten aangetroffen als hol hoog in de baobabomen, soms ook in een oud spechtennest.

In de volière is een sterk houten nest nodig, dat gemaakt is van 2.5 cm dikke planken. Men doet er het best aan te zorgen voor een afneembare bovenzijde en een inspectiedeurtje in de zijkant. Dit om het nest gemakkelijk schoon te maken en te controleren. Een laag van 5 tot 7 cm houtkrullen, (rottend) hout en wat zacht gezeefd zand mag men in het nest leggen. De vogels zullen de binnenzijde afknabbelen om tenslotte een zachte eindlaag aan te brengen voor de eieren en jongen. Deze laag vangt gelijk het vocht van de uitwerpselen op.

De ideale afmetingen voor een aangenaam nest zijn 25 x 20 x 50 cm hoog met een invliegopening van 5 a 7 cm doorsnede. Als de opening niet groot genoeg is zullen zij het zelf wel groter maken. Een draadladdertje aan de binnenzijde onder de invliegopening mag men niet vergeten. Men hangt de nestkast het best op hoofd-

hoogte, zo mogelijk in het schuilhoek en niet in de vlucht als voorzorg voor mogelijke winterkweek. Ingangen met een tunnel geven de vogels een veilig gevoel en het diagonaal of zelfs horizontaal hangen van de nestkast kan meer aanvaardbaar zijn voor individuele vogels. De nestkast wordt meestal gebruikt als verstopplaats of slaapplek voor beide geslachten. De mannen brengen veel tijd bij hun pop door als die aan het broeden is. Men moet er eveneens rekening mee houden dat de broedperiode langer of korter kan zijn naar gelang de temperatuur waarbij dit gebeurt. Daarnaast kan de diepte van het nest het uitvliegen van de jongen beïnvloeden. De respectievelijke getallen voor de Kaapse papegaaien zijn de volgende: het aantal eieren gaat van 1 tot 3, meestal 2, het broeden duurt 28 dagen, en we noteren een variatie van uitvliegen van op zijn vroegst 8 weken (wat zeer ongewoon is) tot 12 weken met een gemiddelde van 11 weken.

De meeste *Poicephalus*soorten zijn van nature bang en terughoudend. Sommige vogels zijn dit zelfs meer dan normaal en zijn zeer stressgevoelig.

Het uitvliegen gebeurt zeer zenuwachtig en mag niet beïnvloed worden door te veel bemoeizucht of te veel bezoekers. Volwassen papegaaien van dit geslacht kunnen hun nest geweldig fanatiek verdedigen en houden niet van nestcontrole met het grote risico van in de steek gelaten eieren en jongen, iets wat ze van nature uit bezitten. Met deze feiten in gedachten is het van het grootste belang te zorgen voor de nodige afzondering teneinde succesvol te kweken met de Kaapse papegaaien.

sel

Helpdeskbulletin gezelschapsdieren

In september 1996 brachten wij u op de hoogte van de, door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij ingestelde, stuurgroep en **HELPDESK**.

Via een Bulletin ontvingen we van deze stuurgroep het volgende bericht;

Algemeen

In 1992 is de Gezondheids-en welzijnswet voor dieren in werking getreden. De wet is een raamwet. Artikelen worden door middel van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's Besluiten) nader ingevuld. Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) is er ook verantwoordelijk voor dat belanghebbenden over de inhoud en gevolgen van deze besluiten worden geïnformeerd. Hiertoe heeft het ministerie een stuurgroep Communicatie Dierenwelzijn ingesteld waarvan het IPC DIER Barneveld deel uitmaakt en de communicatie naar de gezelschapsdierenhouderij verzorgt. Het IKC-Landbouw in Ede doet hetzelfde voor de landbouwhuisdierensector. Naar aanleiding van de inhoud van besluiten en de daarvoor geschreven publicaties kunnen vragen rijzen. Ter beantwoording daarvan is voor de gezelschapsdier bij het IPC DIER Barneveld een **HELPDESK** ingericht. De Helpdesk is op werkdagen van 08.30 uur tot 12.00 bereikbaar via tel: 0342-414881 (gelieve daarbij te vragen naar de heer De Geus of de heer Wessels), fax: 0342-492813 of e-mail: RWE@IPCDIER>HACOM>NL.

Om ook anderen dan de vragenstellers antwoord te geven wordt enkele malen per jaar het Helpdesk Bulletin uitgegeven.

In dit Helpdesk Bulletin kunt u naast besluiten ook antwoorden op gestelde vragen lezen.

Inenten van vogels

Kwekers van sierduiven doen met

hun dieren regelmatig mee aan tentoonstellingen.

Zijn deze kwekers verplicht om hun dieren in te laten enten tegen pseudovogelpest?

Alhoewel de vraag betrekking heeft op het hoofdstuk gezondheidszorg van de wet, kan er toch een antwoord op gegeven worden. Ten aanzien van vogels worden in de wet (Regeling betreffende het bijeenbrengen van dieren) alleen vogelpest (aviaire influenza) en pseudovogelpest (Newcastle-disease, NCD) bij pluimvee genoemd. In Nederland zien we bij vogels eigenlijk alleen NCD-uitbraken. Bij een uitbraak van een dierziekte worden er bestrijdingsmaatregelen genomen zoals een vervoersverbod. Ter voorkoming van besmetting is het organiseren van een tentoonstelling of keuring van sierpluimvee, loopvogels of postduiven of van een wedvlucht van postduiven toegestaan mits op deze tentoonstelling of keuring slechts hoenderachtigen, loopvogels of postduiven of mits bij deze wedvlucht slechts postduiven worden toegelaten die vergezeld gaan van een verklaring van enting tegen pseudovogelpest. Hoenderachtige en loopvogels ouder dan 30 dagen moeten tenminste 2 weken en ten hoogste 5 maanden voor het begin van de tentoonstelling of keuring zijn geënt met een geregistreerde entstof. Postduiven moeten tenminste 2 weken voor het begin van de tentoonstelling of keuring of wedvlucht zijn geënt met een voor duiven geregistreerde entstof.

Ten minste acht dagen voor het bijeenbrengen van pluimvee, loopvogels of postduiven moet de inspecteur-districthoofd van de Veterinaire Dienst van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (of kringdirecteur van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees/RVV) hiervan in kennis worden gesteld. De dieren moeten bij de plaats van aanvoer door één of meer dierenartsen worden onderzocht. Ten aanzien van de wedvluchten is de duivenhouder verplicht jaarlijks een overzicht aan de inspecteur-districthoofd te doen toekomen. Hij kan al dan niet besluiten of duiven door een dierenarts moeten worden onderzocht. In de regeling over het bijeenbrengen van dieren wordt wel over postduiven maar niet over sierduiven gesproken. De bepalingen gelden op dit moment niet voor sierduiven. Voor de wereldkampioenschappen van de wereldbond COM begin dit jaar in Zutphen was echter in samenspraak met de RVV wel een verklaring van enting van tropische duiven verplicht gesteld omdat een wijziging van de regeling er mogelijk aan zou komen. Bij het verschijnen van dit bulletin is die mogelijke aangepaste Regeling bij het helpdesk nog niet bekend. De tentoonstellingswereld zal dus nog even moeten afwachten. De georganiseerde kleindiersport adviseert zelf om wel te vaccineren.

De stuurgroep Communicatie Dierenwelzijn van het ministerie LNV.

A.O.B. "DE VOGELWERELD"

Lees **DE VOGELWERELD** maandelijks tijdschrift van de A.O.B. (Algemene Ornithologische Bond van België). **64 of 72 blz. artikels en kleurplaten.** Jaarlijks abonnement van januari t/m december, ten bedrage van **BEF 800** te storten op **girorekening 115834** van de "Vogelwereld" 1190 Brussel. A.O.B. Bureau, Route Charlemagne nr. 28, 5620 Rosée.

K.B.O.F. "DE WITTE SPREEUWEN"

Het beste en meest gelezen **Belgisch Ornithologisch tijdschrift** voor vogelliefhebbers en kwekers. Verschijnt maandelijks Oplage 25.000 exemplaren alleen in Vlaams België. Het bevat 80 pagina's, prachtig geïllustreerd, boordevol wetenschappelijke tekst, over huisvesting, kweken en verzorging. **Jaarabonnement: 900 BEF of 50 gulden.** Betaling: 50 gulden op rekening nr. 67.32.33.790 bij de ING bank te Tilburg, of 900 BEF per eurocheque aan de heer Alfons TRUYTS, Alg. Nat. Penningmeester, K.B.O.F., Witte Gracht 90 te 2222 HEIST OP DE BERG. Gratis proefnummer op schriftelijke aanvraag bij Marcel SWINNEN, Schansstraat 147, 3470 KORTENAKEN.

Grote bek van Louisiana

*Pheucticus
ludovicianus*

Bij een bezoek op 30 maart 1996 aan mijn vogelhandelaar bemerkte ik in een van zijn kooien Roodborst Kernbijters. Ik had deze vogels nog nooit in levende lijve gezien, alleen maar op een foto. Ik was behoorlijk onder de indruk van het sterke rood op zijn witte borst en zwarte kop en rug. Ik vond het een prachtvogel en schafte me direct een paartje aan.

De beschrijving van de man

- FORMAAT: 18-20 cm
- HALS EN KEEL: zwart
- KUIF: wit
- BORST: een lange roos rode vlek, die als een driehoekvorm naar beneden gaat
- ZIJFLANKEN EN BUIK: wit
- VLEUGELS EN STAART: zwart
- BEK: dikke bek. Licht van kleur en aan het uiteinde zwart van kleur
- OGEN: bruin en zwart
- POTEN: grijs

In de winter zijn de zwarte pluimen meer bruinzwart met beige strepen. De borstkas is dan rood met beige strepen. Onder de borstkas licht beige kleur met onder aan een witte kleur ter hoogte van de buik, de bek licht geel bruine kleur.

Beschrijving van het popje

- VOORHOOFD EN KROON: bruin - zwart
- WIMPERS: lange, beige van kleur
- WANGEN: kastanjebruin met wat donkerbruin
- SNOR: licht beige kleur
- BOVENAAN: bruine strepen en onderaan lichtbruin van kleur en een witte buik met donkerbruine strepen
- STAART EN VLEUGELS: bruin

De jongen lijken op het vrouwtje. Ze zijn wel wat bleker van kleur onderaan. De borstkas is meer afgewassen rood van kleur bij de jonge mannetjes.

Het stemgeluid is zeer aangenaam en melodieus. Telkens 4 strofen met 2 tot 3 noten - brengen zachte tonen voort. De lokroep daarentegen is 1 gelijke noot.

Ze vertoeven graag in warme zones met grote bomen, aan de waterkant, in parken, tuinen en velden. Ze zijn afkomstig uit Canada: Engels Colombia, Alberta, Manitoba, Ontario en de Verenigde Staten: New Jersey tot

Kansas. Ze komen voor in een groot deel van de Bahamas, Cuba, Jamaica, Haïti, Op gans de Antillen, Mexico en Centraal Amerika. Van het noorden van Venezuela tot Colombia, Midden Peru. Zelden komen ze voor in Ierland en Groot-Britannië.

De man blijft gedurende de incubatietijd van de eieren zingen op het nest bij de pop. Hij probeert soms zelfs de eieren te voeden. Zijn voeding bestaat uit granen, fruit, insecten, wortels en fijne grassoorten op de grond en in de struiken. Hij kan soms ook grote schade toebrengen aan tuinen. Het nest is ondiep en rond van vorm, een fijne constructie van gras en zeer fijne wortels. Het nest wordt vaak hoog in een dikke boom gebouwd. Het popje legt 3, 4 tot 5 eieren en deze hebben een lichtblauwe ondergrond met bruine tot paarsbruine stippen.

Bij een paartje groene Kardinalen aan de linkerkant zitten rode Kardinalen en aan de rechterzijde Arizonen.

Aan de voorkant is de gang en daar tegenover zitten mijn Vermillon Kardinalen (*Phoenicus*). Als voedsel geef ik volliëremengeling en doe er ongeveer 20% witzaad bij. Ook gekiemde zaden komen in aanmerking, alsook fijn geraspte wortel en in de winter een blaadje witlof. Vanaf maart geef ik al mijn vogels een eivoer en een mixeivoer met veel pinkies en buffalowormen alsook gekookte meelwormen als er gebrek is aan witte meelwormen.

Weideplantenton en levende krekels plaats ik in een plastic doos en maak er langs de bovenkant een gaatje in. Zo kunnen de krekels er stelselmatig uitkomen en zijn ze een feest voor de vogels.

Soms als ik me 's-avonds te rusten

leg en ik over alles nog eens nadenk dan denk ik: men hoeft niet gek te zijn om vogels te kweken.

De groene Kardinalen kweekten in 1996 drie nesten. Daar kwamen 9 jongen uit voort, maar de rode Kernbijters deden het hele jaar niets.

In april 1997 deed zich hetzelfde voor. De groene Kardinalen waren voortdurend aan het nestelen. Maar begin mei zag ik tot mijn verbazing dat de pop met kokosvezel, plantenwortels en haarwortels een nestje aan het bouwen was in mijn coniferen. De pop legde 4 eieren, begon te broeden op 16 mei. Man en pop broeden beurteelings. De jongen kwamen uit op 30 mei en werden geringd op 3-juni met een G1 (3,5 mm.). Na een dag hadden de jongen al een mooie witte dons. Maar nu gelijken ze volkomen op hun moeder.

Op 4 juni ontdekte ik dat er een jong dood op de grond lag. De oudervogels hadden het dode jong uit het nest gegooit. De oorzaak weet ik natuurlijk niet. Op zo'n moment heb ik spijt dat ik in de hengelsport ben gegaan en dat ik op school vroeger niet beter geleerd heb om mijn droom te verwezenlijken om dierenarts te worden. Op 28 juni heb ik ze in een aparte kooi geplaatst.

Als knaller zou ik kunnen zeggen: man, verwen uzelf en koop een paartje Roodborst Kernbijters.

Renaud Jansen

Met de hand grootbrengen 2

Zelfstandig en op stok, vervolg over de tweeling op de kraamafdeling

Vierde dag

Vrijdagmorgen 06.00 uur. Gistermorgen om 06.00 uur waren de kropjes nog net niet helemaal leeg. Omdat dat nu ook het geval is besluit ik daarom de beestjes nog niet te voeren. Ik ga direct terug naar bed, dus ook eigenbelang. 07.30 uur, mooie tijd om op te staan. De kropjes zijn nu wel leeg en binnen de kortste tijd de voederspuitjes ook. Zo, weer een ervaring rijker, nu hoef ik morgenochtend tenminste niet om 06.00 uur op. Wat gaat het toch allemaal gemakkelijk. 11.30 uur voeren. 15.30 uur tijdens de kraamvisite van kennissen, die de vogels verzorgen als wij op vakantie zijn, de derde voeding gegeven. Ik kan nu reeds duidelijk zien dat het een mannetje en een popje zijn, ondanks dat ze pas 18 dagen oud zijn. De witte streep onder de vleugel van het popje is namelijk al duidelijk te zien. Doordat ik met een zieke Splendid naar de dierenarts moest, raadde die mij aan om Nutrilon babymelkpoeder te vervangen door Nutrilon soja-babypoeder. 19.30 en 23.30 uur voedertijden.

Vijfde dag

Zaterdagmorgen 06.15. De bedoeling was de vogeltjes om 7.30 uur te voeren, maar ik moest toch naar het toilet en tijdens het controleren waren de kropjes zo goed als leeg. Daar ik toch op was heb ik ze ook maar meteen gevoerd, waar ik inclusief voer warmen slechts 10 minuten voor nodig had. Om 11.00 uur, de kropjes zijn weer geheel leeg en ze blijven groeien. Ik verhoog de hoeveelheid voeding naar 2,5 cc, wat er gretig ingaat. Het is nu echt nodig dat het verblijf verhoogd wordt. Dat doe ik door uit een tweede doosje de bodem te snijden en dat er bovenop te zetten. Vanavond hebben wij bij de IJmuider vereniging onze maandelijkse kienavond. Ik ga dan ook schuiven met de voedertijden, zodat we daar heen kunnen. 's-Middags ben ik even weg geweest en ik ben laat terug en voer nu pas om 15.30 uur. Slechts 1,5 cc, zodat ze om 19.00 uur weer voedsel nodig hebben. 19.15 uur voedertijd. 23.30 uur, terug van de kienavond welke als vanouds heel gezellig was.

Omdat ze hard blijven groeien wordt de voeding naar 3 cc gebracht. Dit is bovendien de laatste voeding van vandaag en ik durf tot morgenochtend 07.00 uur te wachten met de volgende voeding.

Zesde dag

Zondagmorgen 07.00 uur. De vogeltjes zijn vandaag 20 dagen oud. Als de ouders ze zelf grootbrengen vliegen ze na 32 dagen uit het nestblok. Na het uitvliegen voederen de ouders ze dan nog ongeveer 4 dagen tot ze geheel zelfstandig zijn. Voorlopig rust de verzorging, als alles goed blijft gaan, nog zeker 16 dagen op mij. De kropjes zijn helemaal leeg, maar niet ingevallen, dus 07.00 uur is vroeg genoeg. Ze krijgen ieder weer 3 cc. De thermometer die tussen de kartonnen kokertjes ligt, geeft constant 21 à 22 °C aan, dus de verwarming is prima in orde. Om 11.00 uur heb ik de kropjes gecontroleerd en door de voedingsverhoging waren die nog niet helemaal leeg. Van nu af aan wordt om de 5 uur gevoerd in plaats van om de 4 uur wat weer wat verlichting geeft in de verzorging. 12.00 uur Voeren en nog wat foto's gemaakt. 17.00 uur Ik geef ze nu een voeding van 1,5 cc. De volgende voedingen kunnen dan wat eerder zodat ik 's-nachts mijn bed niet uit hoef. Er is vrij probleemloos met de voedertijden te schuiven, als de voedingshoeveelheid maar wordt aangepast. Het blijkt dat ik echt de juiste voedingssamenstelling gevonden heb, ze eten het graag en groeien er goed van. Alles verloopt dus zeer voorspoedig. Hier volgt mijn eigen recept: 0.5 liter gekookt water, 5 theelepels Nutrilon soja en 7 theelepels Lori handopfokvoer, eveneens met een kop erop. Deze samenstelling wijzig ik niet meer. De voeding kan 24 uur in de koelkast bewaard worden, daarna eventueel het restant weggooien en nieuw maken. Totnogtoe heb ik hieraan voldoende voor die twee hongerslappen. Als maatvoering voor de benodigde hoeveelheid voedsel per keer gebruik ik 2,5 theelepel. Dat is ruim voldoende om drie spuitjes van 2 cc te vullen. 19.00 uur. Ik geef de jongen 1,5 cc voeding, want de kropjes zijn nog niet helemaal leeg. 23.15 uur. De kropjes zijn nu geheel leeg en de kleintjes krijgen ieder 3 cc voor de hele nacht.

Zevende dag

Maandagochtend. De wekker toch om 06.00 uur gezet. De kropjes zijn echt

leeg, waarschijnlijk was de laatste voeding iets te dun nu ze groter worden. 10.30 uur. Van af nu aan wordt de voeding wat dikker gemaakt, door er wat extra loripoeder bij te strooien. Na iedere voeding maakte ik hun kontjes schoon en verschoonde ik de behuizing door er een dubbel vel keukenpapier in te leggen. Door in plaats van keukenpapier er wat houtmot in te strooien blijven de kontjes misschien schoon. 15.45 uur. Ik ben opnieuw te laat terug van weggeweest en geef de tweeling maar 2 cc voedsel om de volgende voeding op tijd te kunnen geven. Het geven van en laagje houtmot op de bodem van de behuizing is een juiste beslissing geweest. De kontjes zijn mooi schoon gebleven en het doosje hoeft nog niet verschoond te worden. 19.00 uur 3 cc en 23.00 uur 3 cc. alles ok.

Achtste dag

Dinsdag de jongen gevoerd om 06.00, 10.15, 14.30, 18.45 en 23.00 uur.

Negende dag

Woensdag de jongen gevoerd op dezelfde tijden als gisteren. Alles gaat voorspoedig. De buikjes zijn al rood doorgekleurd en bij het mannetje komt het rood in de vleugeltjes reeds door. De behuizing moet worden uitgebreid, omdat ze beginnen met vlieg oefeningen en daarvoor is de bodemoppervlakte te klein.

Tiende dag

06.00 uur. Het popje, de kleinste van de twee, is wat stilletjes en heeft gisteravond en vanmorgen maar 2 cc voedsel genomen, maar ziet er wel goed uit. Ik maak me dus een beetje zorgen, want het mannetje zit al aan de 3.5 cc, maar even afwachten dus. 10.15 uur. De behuizing is door twee grotere dozen vervangen op dezelfde manier als de kleine was. Vanaf nu heten ze Jip en Janneke. Janneke heeft gelukkig weer 3 cc opgenomen, maar voelt wel wat mager aan. Jip zit vanaf nu op 4 cc en groeit nog steeds als kool en maakt regelmatig vlieg oefeningen. 14.30 uur. Jip en Janneke moeten nu toch beginnen met vaster voer, maar wat en hoe? We hebben bij de vereniging al twee maal een zeer interessante lezing met dia's gehad van mevrouw Thijssen uit Aalsmeer. Deze mevrouw vind ik een zeer bekwaam kromsnavelkweker en voor een lezing zeer aan te bevelen. Op een van die avonden had zij ter-

loops verteld dat zij regelmatig jonge vogels met de hand grootbrengt, zelfs wel eens voor anderen. Voor mij leek dat dus de juiste persoon om inlichtingen te vragen. Ik belde haar op en zij gaf mij uitvoerig uitleg en advies, waar ik haar zeer dankbaar voor ben. Zij gaf mij het volgende recept voor vaste voeding: de helft lorivoer, een kwart eivoer en een kwart gemalen zonnepitten en zoveel heet water tot een dikke brij ontstaat. Ik kon het beste een theelepeltje met een tang iets bij elkaar knijpen, zodat er een gootje ontstaat, en ze daarmee voeren. Weldra zouden ze zelf beginnen van het lepeltje te happen. 18.45 uur. De eerste keer wilde het voeren met het lepeltje niet lukken. De dikkere voeding ging net nog door het spuitje, waar ik dus nog maar mee gevoerd heb. 23.45 uur. Nogmaals heb ik ze met het spuitje hun laatste voeding gegeven en terug geplaatst in hun doos. Vanmiddag heb ik daar een paar stukjes trosgierst ingedaan, waar ze volop aan begonnen te knabbeln. Nu kan er volgens mij niets meer mis gaan. Voor een keer zal ik ze vannacht nog op het verwarmingslampje zetten en daarna hoeft dat ook niet meer.

Elfde dag

08.00 uur. Volgens mevrouw Thijssen is deze tijd vroeg genoeg voor de eerste voeding en hoeven ze maar drie of vier keer per dag gevoerd te worden. Ik heb weer geprobeerd met het lepeltje, maar dat wil nog niet lukken. 14.00 uur. De behuizing is vervangen door een TT-kooitje, met daarin een open vogeldoosje als schuilhokje, waar ze dan ook gretig gebruik van maken. 19.30 uur. Jip en Janneke moeten om beurten uit het kooitje gehaald worden, omdat ze beginnen te vliegen. 00.15 uur. De laatste voeding gegeven.

Twaalfde dag

Zaterdag 08.00 en 14.00 uur gevoerd. Tijdens het voeren liet ik Janneke even los en die maakte van de gelegenheid gebruik om 4 à 5 meter weg te vliegen en bij mijn vrouw op de arm te landen. Het was de tiende voerdag dat ik me om Janneke wat zorgen maakte, maar nu is ze duidelijk het meest actief van de twee. 23.45 uur. Laatste voeding vandaag en nog steeds met het spuitje.

Dertiende dag

09.00 (zomertijd). De vogeltjes hebben weinig honger. 12.00 uur Het TT-kooitje wordt te klein. Ze kunnen alleen maar op hun stokje wippen en niet vliegen. 17.00 uur. Het TT-kooitje vervang ik door een valparkietenkooi. Ze kunnen nu van stok naar stok vliegen en dat wordt meteen druk geïoefend. 23.30 uur. Voeden.

Veertiende dag

08.00 uur. Weer geen honger. 10.00 uur. De nieuwe voeding die ik gemaakt heb, is wat grover omdat ik de zonnepitten wat minder gemalen heb. Het is te grof voor het spuitje, dus moeten ze nu leren van het lepeltje te eten. Dat lukt maar niet, dus heb ik een stukje van het spuitmondje afgesneden. De doorlaat is daardoor wat groter en het voeren gaat prima. Ze eten regelmatig van de trosgierst, een stukje appel en uit een bakje tropenzaad. 16.30 uur. Omdat ze daar waarschijnlijk al behoorlijk wat van eten, hebben ze aan 2 cc voedsel per vogel voldoende. 23.30 uur. De laatste voeding voor de nacht. Ook nu eten ze ieder maar net 2 cc.

Vijftiende dag

08.00 uur. Geen honger. 09.30 en 13.00 uur. Ieder 1,5 cc. 16.00 uur. Ze eten ieder 2 cc en vaste voertijden houd ik er niet meer op na. Als ze trek

hebben maken ze dat door te bedelen heel goed duidelijk. Alles gaat dus prima en ze zitten dan ook veel op stok of in het vogeldoosje. 23.30 uur. Laatste voeding, beide eten ze 2 cc. Na het voeren laat ik ze vanaf mijn hand naar het andere eind van de gang (6,5 meter) vliegen. Dit doen ze drie keer achter elkaar, wat mij een fijn gevoel geeft.

Zestiende dag

Woensdag. Ze zijn vandaag 30 dagen oud. 08.30, 12.30 en 16.30 uur. Dit zijn de tijden dat ze zichzelf melden en ieder 2 à 3 cc voedsel eten. Dit gebeurt weer met het ingekorte spuitje want dat gaat mij nog steeds het beste af. Ter afwisseling heb ik ze vandaag een stukje bruin brood en een bakje rul gemaakt voedingsmengsel gegeven, waar ze gretig van eten. 22.30 uur. De laatste voeding ieder 4 cc.

Zeventiende dag

10.00 uur. Hun bakje rul voer is al half leeg, vandaar dat ze zich nu pas melden om bijgevoerd te worden.

Achttiende dag, negentiende dag, twintigste dag

Driemaal daags hebben ze nog bijvoeding gehad. Ze eten er steeds minder van, omdat ze zelfstandig al veel eten.

Eenentwintigste dag

Maandag 8 april. Ze zijn 35 dagen oud en krijgen ondanks hun bedelen geen bijvoeding meer. Ze zitten prachtig in de veren en zijn zeer actief. Met dit resultaat ben ik zeer tevreden. Ze zijn nu zelfstandig en slapen op stok.

Veel plezier met uw vogelhobby.

Jaap Zwirs

**1500 VOGELVRIENDELIJK GEPRIJSDE ARTIKELN
DIREKT UIT VOORRAAD LEVERBAAR.**

Natuurlijk bij **FAUNA BIRDPRODUCTS DISCOUNT** in **LOON OP ZAND!**

De **GROOTSTE** en best gesorteerde **DIERENSPECIAALZAAK** van het **ZUIDEN** voor al uw **VOGELBENODIGDHEDEN** en daarmee bespaart u bakken geld.

Kom snel langs of vraag onze catalogus aan.

Uw hobby wordt er nu nog mooier op!

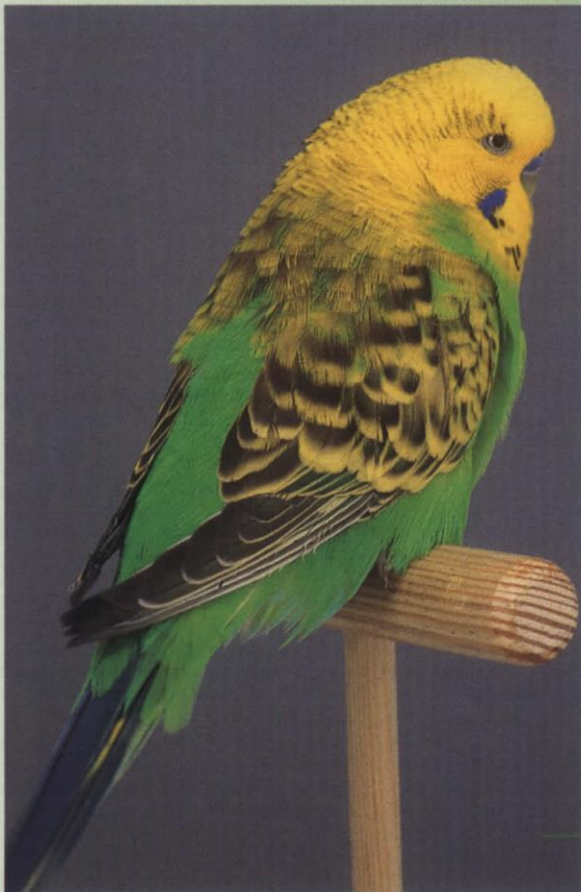
Wij zijn de hele vakantie periode geopend.

FAUNA BIRDPRODUCTS DISCOUNT
De Hoogt 8-10 (bij Mercedes garage)
5175 AX Loon op Zand
Tel. (0416) 36 40 04

Openingstijden:
ma. t/m do. 9.00 - 18.00 uur
vrijdag 9.00 - 20.00 uur
zaterdag 9.00 - 16.00 uur

DE SADDLEBACK

Ofschoon deze kleurslag toch al weer bijna twintig jaar bestaat, zijn ze in Europa nog dun gezaaid. Van een Nederlandse benaming heb ik nog niet gehoord, maar men zou deze vogel in de groenserie geelrug of geelmantel en in de blauwserie witrug of witmantel kunnen noemen.

Saddleback lichtgroen (meer close-up van de rug)

De saddleback op de foto toont in de nek en op het zadel een vage grijze ondulatietekening in de vorm van een groot V-teken, vergelijkbaar met het V-teken van de opaline. De ondergrondkleur van het V-teken is geel in de groenserie en wit in de blauwserie, en niet zoals bij de opalinevogels waar de mantel de kleur van de lichaamsbeveering heeft aangenomen.

Bij de vogel op de afbeelding is ook het vleugeldek enigszins aangetast, hetgeen eigenlijk niet de bedoeling is. Niettemin komen de de karakteristieke kenmerken van de saddleback - schone nek en mantel en een normale vleugeltekening - toch wel vrij aardig tot uitdrukking.

De saddleback-factor vererft autosomaal en is recessief t.o.v haar wildallele. Voor zover bekend, vererft deze factor onafhankelijk van alle andere tot nu toe bekende erfelijke factoren bij de grasparkiet. Het symbool voor deze factor is sa.

Een kobaltblauwe saddleback krijgt de formule:

b D⁺ sa
b D sa

Mogelijke paringen:

1. saddleback x saddleback =
100% saddleback
sa/sa x sa/sa = 100% sa/sa
2. saddleback x normaal/saddleback =
50% normaal/saddleback;
50% saddleback.
sa/sa x sa⁺/sa = 50% sa⁺/sa en 50 sa/sa
3. saddleback x normaal =
100% normaal/saddleback
sa/sa x sa⁺/sa⁺ = 100% sa⁺/sa
4. normaal/saddleback x normaal/saddleback =
25% normaal;
50% normaal/saddleback;
25% saddleback.
sa⁺/sa x sa⁺/sa =
25% sa⁺/sa⁺; 50 sa⁺/sa; 25% sa/sa
5. normaal/saddleback x normaal =
50% normaal;
50% normaal/saddleback
sa⁺/sa x sa⁺/sa⁺ = 50 sa⁺/sa⁺ en 50% sa⁺/sa

TEKST: H.W.J. van der Linden

FOTO'S: Pieter van den Hooven

Over hoe de saddleback zich zal ontwikkelen kan nog niets met zekerheid worden gezegd.

Zelf paar ik de in mijn bezit zijnde saddlebacks uitsluitend aan lichtgroene normaalvogels. De hieruit geboren nakomelingen worden verpaard met saddlebacks.

Het verparen van de saddleback met opalinen raad ik af, omdat ik denk dat de specifieke eigenschappen van de saddleback hierdoor verloren gaan.

Verder adviseer ik, behalve op formaat en type, streng te selecteren op een tekeningsvrije gele (groenserie) of witte (blauwsérie) nek en mantel en een scherpe vleugeltekening zoals vereist bij de normaalvogels.

idem (gehele vogel)

VOOR DE JEUGD

Hallo jongelui,

Ik denk dat een ieder van jullie wel eens een dierentuin heeft bezocht. Eén van de diersoorten die je daar vrijwel zeker aan zult treffen is de **Ara**. Eigenlijk zijn er over Ara's best wel veel bijzonderheden te vertellen. Daarom dacht ik, kom laat ik het in dit artikeltje het daar eens met jullie over hebben.

Eén van de dingen die het eerst opvalt is de grootte van deze vogels. Ara's zijn dan ook de grootste papegaaien die we kennen.

In totaal bestaan er 16 soorten ara's. In hun natuurlijk leefmilieu nestelen ara's meestal in zeer hoge hardhouten bomen. De nestholten kunnen zich dan ook wel 30 meter boven de grond bevinden. Bijzonder om te weten is dat de nestholten wel zo groot kunnen zijn dat een mens er in zou kunnen slapen.

Helaas, zo is gebleken uit onderzoek, zijn er veel te weinig van dit soort nestholten waardoor veel paartjes niet aan broeden toekomen. Je zult begrijpen dat hierdoor de voortplanting van deze vogels in gevaar komt.

Het nijpende tekort aan nestgelegenheid zorgt er zelf voor dat bepaalde soorten, zoals bijvoorbeeld de Blauwgele Ara, de jongen van andere Ara-soorten doden om toch vooral maar in het bezit te komen van een nestholte. Ara's leggen meestal maar 2 eieren. Het vreemde hierbij is dat het tweede ei dienst doet als een soort reserve ei. Dit ei wordt ook pas enkele dagen later gelegd dan het eerste. Het jong wat uit dit ei geboren wordt sterft meestal omdat het eerste jong veel sterker is en al het beschikbare voedsel opeist. Alleen wanneer er een overvloed aan voedsel is en of het eerste jong niet levensvatbaar is zal het tweede jong een kans hebben om te blijven leven.

Onderzoekers hebben uitgevonden dat een paartje ara's gemiddeld elke twee jaar slechts één jong grootbrengen.

Het voedsel van jonge ara's bestaat uit **giftige** noten, zaden, vruchten en **klei**!! Ik hoor je nu al zeggen **giftig** voedsel en **klei**?

Ja, ik begrijp dat dit wat vreemd klinkt

maar toch is het zo.

De klei heeft namelijk een verband met de giftige noten, zaden en vruchten die ze van hun ouders te eten krijgen.

Alom wordt namelijk aangenomen dat de klei als een natuurlijk geneesmiddel dienst doet om de giftige noten, zaden en vruchten te neutraliseren. Klei bevat namelijk waardevolle stoffen die in het lichaam van de vogel worden opgenomen en er voor zorgen dat de vogel niet ziek wordt.

De klei wordt door de ara's op zogenaamde klei-lick plaats aan de oever van een rivier opgenomen.

In het wild vliegen ara's meestal in groepen van 6 tot 10 vogels. Wanneer 3 á 4 ara's samen vliegen kun je vrijwel met zekerheid zeggen dat het een paartje met jong(en) is.

Zo, tot zover dit artikeltje over ara's. Als je weer eens in een dierentuin loopt met je familie, kennissen of vrienden weet je nu veel bijzondere dingen te vertellen over deze grootste papegaaiensoort.

Graag tot een volgende keer.

A. van Kooten